

KANDIDATSPECIALE

HVIDVASKNING: EN SYSTEMATISK GENNEMGANG AF METODER

Sofie Bøgeholdt Petersen

Kandidatuddannelsen kriminologi

Antal tegn: 154.275

Vejleder: Rasmus Munksgaard

AALBORG
UNIVERSITET

Abstract

Purpose – Money laundering is a necessary consequence of almost all profit-driven criminal activities, yet existing literature arguably lacks in providing a satisfactory overview of the various money laundering methods. This study aims to systematically map and categorize money laundering methods identified in existing international research.

Theoretical Foundation – Money laundering is a multifaceted and evolving crime that challenges traditional criminological theories. The theoretical chapter contributes to the study by theorizing the subject matter, but it is not used directly to answer the research question. Key approaches include a critical evaluation of the traditional three-phase model, an exploration of its links to economic and organized crime, and an application of rational choice theory alongside international crime control frameworks. This theoretical foundation provides a nuanced lens for understanding money laundering and associated methods.

Methods – A systematic literature review was conducted across four databases, namely APA PsycNet (n = 17), Scopus (n = 142), Social Science Database (n = 10), and Aalborg University's library database (n = 399), and a total of 568 articles were identified. A three-phase sorting process, based on inclusion and exclusion criteria, was used to reduce the number of articles, whereby 15 eligible articles were selected for analysis. These articles were systematically reviewed to identify money laundering methods, which were subsequently grouped into nine categories.

Results – Across 15 analyzed articles, a total of 29 distinct money laundering methods were identified. These methods were further grouped into nine categories: trade-based money laundering, general corporate structures, sector-specific corporate structures, safety deposit boxes, cash, money mules, underground currency networks, high-value goods, and digital methods. These categories highlight the various approaches criminals use to exploit specific structures and systems for laundering illicit funds. These findings will finally be discussed along with the limitations of the study.

Indholdsfortegnelse

ABSTRACT.....	1
1 INDLEDNING.....	4
2 BAGGRUND.....	5
2.1 HVAD ER HVIDVASKNING?	5
2.2 OMFANGET AF HVIDVASK	5
2.3 PRÆDIKATFORBRYDELSE.....	6
2.4 HVIDVASK OG FINANSIERING AF TERRORISME	7
2.5 DEN INTERNATIONALE INDSATS MOD HVIDVASK	8
2.6 DEN DANSKE INDSATS MOD HVIDVASK	8
2.7 DE JURIDISKE RAMMER AF HVIDVASK.....	10
2.8 KRITIK AF DET EKSISTERENDE FORSKNINGSFELT	10
2.9 OPERATIONALISERING AF METODEBEGREBET	11
3 PROBLEMFORMULERING.....	12
4 KRIMINOLOGISKE PERSPEKTIVER PÅ HVIDVASK.....	13
4.1 TRE TRIN I HVIDVASK – EN KLASSISK FORSTÅELSE	13
4.2 ØKONOMISK KRIMINALITET	15
4.3 ORGANISERET KRIMINALITET OG HVIDVASK.....	22
4.4 RATIONAL CHOICE PERSPEKTIV OG HVIDVASK.....	26
4.5 INTERNATIONAL KRIMINALITETSKONTROL OG HVIDVASK.....	29
5 METODE.....	33
5.1 ET SYSTEMATISK LITTERATURSTUDIE: EN PRÆSENTATION.....	33
5.2 INDLEDENDE RESEARCH	34
5.3 UDFØRELSE AF DETTE SPECIALES SYSTEMATISKE LITTERATURSTUDIE	35
5.4 METODISKE UDFORDRINGER	44
6 ANALYSE	49
6.1 FIGUR AF METODER TIL HVIDVASKNING	49

6.2	HANDELSBASERET HVIDVASK: EN DEFINITION OG EKSEMPEL	50
6.3	HANDELSBASERET HVIDVASK.....	53
6.4	UDNYTTELSE AF GENERELLE VIRKSOMHEDSSTRUKTURER	54
6.5	UDNYTTELSE AF BRANCHESPECIFIKKE VIRKSOMHEDSSTRUKTURER	56
6.6	UDNYTTELSE AF SIKKERHEDSBOKSE.....	59
6.7	UDNYTTELSE AF KONTANTER	59
6.8	PENGEMULDYR.....	60
6.9	BRUG AF UNDERJORDISKE VALUTAVEKSLINGSNETVÆRK	60
6.10	UDNYTTELSE AF HØJVÆRDIGENSTANDE.....	61
6.11	BRUG AF DIGITALE METODER	65
6.12	OPSUMMERING OG AFSLUTNING AF ANALYSEN.....	68
6.13	KORT OPSUMMERING AF KATEGORIERNE.....	69
7	DISKUSSION AF ANALYSENS RESULTATER	70
7.1	METODERNE OVERLAPPER HINANDEN.....	70
7.2	KONTANTER SOM METODE ELLER GENSTAND FOR HVIDVASK?.....	71
7.3	BEGRÆNSNINGER FOR DENNE UNDERSØGELSE	71
8	KONKLUSION.....	72
9	BIBLIOGRAFI.....	74

1 Indledning

Hvidvaskning er en nødvendig konsekvens af næsten alt profitskabende kriminalitet. Det er estimeret, at 70 % af kriminelle netværk i EU anvender hvidvaskning til at finansiere og skjule aktiver (Den Europæiske Union, 2023). I Danmark anslås det, at der alene i 2021 blev hvidvasket hele 68 milliarder kroner. Alligevel er det reelle omfang af hvidvask et mysterium, for hver gang en større sag rulles op, understreges det, at ingen med sikkerhed kender den fulde størrelse af problemet (Hvidvasksekretariatet, 2023).

På trods af omfattende lovgivning og internationale samarbejdsinitiativer for at bekæmpe hvidvaskning, forbliver hvidvaskning en udfordring. Eksisterende redskaber og rapporter til bekæmpelse af hvidvask er ofte baseret på snævre datasæt, der udelukkende består af opklarede hvidvaskningssager eksempelvis hvidvaskningssekretariatets rapport ”Den nationale risikovurdering af hvidvask”. Dette betyder, at disse ikke formår at afdække et fuldstændigt billede. For at imødekomme denne begrænsning er det nødvendigt at inddrage forskningsmetoder, der går ud over de allerede kendte tilfælde med omfangsrige datasæt, som kan give indsigt i de metoder, der anvendes af kriminelle aktører.

Specialet kortlægger hvidvaskningsmetoder via et systematisk litteraturstudie af international forskning. Formålet er at skabe et overblik over hvidvaskningsmetoder, som forskningsfeltet finder relevant.

2 Baggrund

Kapitlet har til formål at forsyne læseren med baggrundsviden og explicitere de definitioner, afgrænsninger og det vidensgrundlag, som nærværende speciale tager udgangspunkt i.

I kapitlet vil jeg indledningsvist introducere en redegørelse for kriminalitetstypen og dets forhold til forudgående og efterfølgende kriminalitet. Derefter en redegørelse for den juridiske ramme, estimerer for omfanget af hvidvask og udfordringerne med dette estimat. Dernæst en redegørelse for metoderne for hvidvask og en overordnet præsentation af forebyggelsesinitiativerne. Undervejs bliver relevante forskningsperspektiver og studier inddraget, hvor dette kapitel adresserer udfordringer og kritikpunkter af forskningsfeltet for hvidvaskning. Slutteligt en operationalisering af metodebegrebet.

2.1 Hvad er hvidvaskning?

Den generelle definition af hvidvask refererer til processen, hvor illegalt opnåede penge ”vaskes” for at skjule deres illegale oprindelse i det legale finansielle system (Woodson, 2019). Dette involverer ofte en kompleks række af transaktioner og flere finansielle institutioner på tværs af forskellige jurisdiktioner. Hvidvaskning er en voksende international udfordring, der konstant udvikler sig (Buchanan, 2004).

2.2 Omfanget af hvidvask

Det er vanskeligt at fastlægge det præcise omfang af hvidvaskning, da man stræber efter at måle aktiver, der forsøges skjult (Hvidvasksekretariatet, 2023). Kriminelle aktører har ofte brug for at gøre deres illegale opnåede profiler brugbare i den legitime økonomi. Derfor kan hvidvaskning anskues som en nødvendig konsekvens af næsten alt profitskabende kriminalitet (Den Europæiske Union, 2023).

For at vurdere omfanget af hvidvask, kræver det præcis viden om kriminelle aktørers profit og hvor stor en andel, der hvidvaskes (Hvidvasksekretariatet, 2023). Dette understreges af Europol (2021), hvor det konstateres, at omfanget og kompleksiteten af hvidvaskningsaktiviteter tidligere er undervurderet. Efterfølgende har flere organisationer forsøgt at vurdere kriminalitetens omfang. Financial Action Task Force (FATF), en organisation der sætter globale standarder for bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering, refererede i 2021 til, at der på verdensplan blev hvidvasket for omkring 2.000 milliarder \$ (Hvidvasksekretariatet, 2023). Rådet for den europæiske union har estimeret, at der i 2023

hvidvaskes for mellem 715 milliarder € og 1.87 billioner € af det globale BNP (2-5%) hvert år. Det understreges dog, at disse tal er forbundet med stor usikkerhed (Den Europæiske Union, 2023). Hvidvasksekretariatet har med udgangspunkt i de ovenstående tal vurderet, at Danmarks andel af hvidvask i 2021 var 68 milliarder kroner. Dog angives det, at hver gang en større hvidvaskningssag bliver opdaget, så bliver det samtidig belyst, at man simpelthen ikke kender omfanget. Tallet 68 kan være mere eller mindre. Budskabet er, at omfanget af hvidvask involverer store summer, der kan ændre sig hurtigt (Hvidvasksekretariatet, 2023).

2.2.1 Vanskeligheden ved at estimere omfanget af hvidvask

Reuter og Truman (2004) påpeger vanskeligheden ved at estimere omfanget af hvidvask, og der eksisterer ikke præcise tal. Selvom behovet for et sådant estimat er evident, er de eksisterende forsøg på at estimere omfanget behæftet med betydelige metodologiske udfordringer. Disse estimationsmetoder kan bredt inddeles i to kategorier: makroøkonomiske og mikroøkonomiske. Forfatterne argumenterer dog for, at ingen af disse metoder leverer resultater, der kan anses for pålidelige. Makroøkonomiske skøn resulterer ofte i urealistisk høje tal, mens mikroøkonomiske skøn mangler et solidt empirisk fundament. Ingen af disse estimater møder de laveste standarder for udvikling af politiske retningslinjer. Derfor argumenterer forfatterne for, at alle eksisterende estimater må betragtes som usikre og primært vejledende.

2.3 Prædikatorbrydelse

De illegale penge, der søges at hvidvaskes, stammer fra udbyttet af en forudgående kriminalitet. Denne forudgående kriminalitet kaldes en prædikatorbrydelse. En prædikatorbrydelse er enhver ulovlig handling, der genererer en økonomisk gevinst, som efterfølgende kan hvidvaskes (Udenrigsministeriet, 1999). Eksempler på prædikatorbrydelser inkluderer narkotikahandel, våbensmugling, menneskehandel, handel med vilde dyr, korruption og skattesvig.

2.3.1 Forholdet mellem hvidvask og prædikatorbrydelser

Aktørerne involveret i hvidvaskning kan have forskellige af forbindelse til den oprindelige prædikatorbrydelse. I nogle tilfælde er hvidvaskningen udført af personer eller grupper, der er helt uafhængige af prædikatorbrydelsen. De kan fungere som formidlere, der mod betaling "renser" pengene for andre kriminelle. I andre tilfælde er hvidvaskningen integreret i selve prædikatorbrydelsen og udføres af de samme aktører. Denne tætte kobling mellem prædikatorbrydelse og hvidvask gør det ofte vanskeligt at adskille de to elementer (Levi & Reuter, 2006).

Reuter og Truman (2004) har foretaget en undersøgelse, der beskæftiger sig med, hvilke typer af prædikatforbrydelser, der er overvejende i forbindelse med hvidvask. Data bestod af 580 hvidvaskningssager FATF og Egmont Group. Resultatet viste, at over 70% af prædikatforbrydelserne bag hvidvaskningssagerne omhandlede narkotika, bedrageri eller smugling. Selvom undersøgelsen giver et indblik i forbrydelserne forud for hvidvaskning, argumenterer forfatterne for, at datagrundlaget ikke er repræsentativt for alle hvidvaskningssager. Dette da hverken FATF eller Egmont Group på daværende tidspunkt hævdede at have et fuldstændigt billede af hvidvaskning.

2.3.2 Prædikatforbrydelser i dette speciale

Hvidvaskning af penge forudsætter en prædikatforbrydelse, der skaber en økonomisk gevinst. Dette speciale vil imidlertid ikke undersøge prædikatforbrydelsernes natur eller deres specifikke sammenhæng med hvidvaskningsmetoder. Analysen begrænser sig til de metoder, der bruges til at skjule pengenes ulovlige oprindelse, uden at inddrage eller konkludere vedrørende prædikatforbrydelserne.

2.4 Hvidvask og finansiering af terrorisme

Hvidvask af penge og finansiering af terrorisme er to separate forbrydelser, som ofte bliver forbundet i det forebyggende arbejde. Den historiske kontekst for sammenkoblingen kan spores tilbage til begyndelsen af 2000'erne specielt efter terrorangrebene den 11. september 2001. Før 9/11 var fokus på hvidvask primært forbundet med narkotikahandel. Det blev klart, at terrorister også brugte hvidvaskningsteknikker til at finansiere deres operationer. Hvidvaskning gør det muligt for dem at integrere penge fra illegale aktiviteter i det finansielle system, så det ser ud som om, at pengene kommer fra legale kilder. Dette førte i 2001 til en opfordring fra FN's sikkerhedsråd, der opfordrede alle stater til at kriminalisere terrorfinansiering (Forenede Nationer, Sikkerhedsrådet, 2001). FATF udvidede dermed også sine anbefalinger til at omfatte terrorfinansiering (FATF, 2012-2023). Den danske hvidvasklov er ligeledes udvidet til, at der i denne også er inkluderet foranstaltninger mod finansiering af terrorisme (Erhvervsministeriet, 2020). Dog er de to kriminalitetstyper ikke uadskillelige. De er blandt andet adskilt i den danske straffelov og i den nyeste udgave fra myndighederne af risikovurderinger for hvidvask i Danmark (Hvidvasksekretariatet, 2023).

2.4.1 Finansiering af terrorisme i dette speciale

I dette speciale vil jeg tage afstand fra denne sammenkobling af to årsager. For det første, da hvidvask af penge kan omfatte flere formål end udelukkende finansiering af terrorisme. For det andet ønsker jeg at studere de specifikke metoder til hvidvask og ikke med hvilket mål, de kriminelle aktører har, eller hvad de vaskede penge skal bruges til. Selvom disse til tider er sammenkoblet i rapporter og studier, vil denne kobling ikke anvendes til videre beskrivelse af hvidvask i dette speciale.

2.5 Den internationale indsats mod hvidvask

Den internationale indsats mod hvidvask har udviklet sig markant siden 1970'erne, hvor USA initierede tiltag mod skatteunddragelse via internationale banker. Denne indsats har siden udviklet sig til et globalt regime, der dækker en bred vifte af lovovertrædelser, fra cigaretsmugling og korruption til terrorfinansiering. Centralt i denne udvikling er FATF, som fastsætter internationale standarder og overvåger nationale implementeringer af Anti-Money Laundering (AML) politikker. FATF's har udarbejdet 40 standarder, som fungerer som en global rettesnor, der blandt andet omfatter kundekendskabsprocedurer, rapporteringspligt for mistænkelige transaktioner og internationalt samarbejde om efterforskning og retsforfølgning.

Den internationale indsats mod hvidvaskning er dog ikke uden udfordringer og har mødt betydelig kritik. Det kritiseres for sin omfattende og for indgribende karakter, der kan krænke privatlivets fred og for sin tvivlsomme effektivitet i bekæmpelse af hvidvask og terrorisme. Kritikere peger på, at regimet pålægger virksomheder og borgere store administrative byrder uden at levere de ønskede resultater. Yderligere fremhæves den uforholdsmæssige store negative effekt på minoritetsgrupper og alternative pengeoverførselssystemer. Endelig er der en bekymring for, at regimet primært anvendes til at forhøje straffen for allerede kendte kriminelle og ikke er i stand til at identificere nye overtrædere (Levi & Reuter, 2006).

2.6 Den danske indsats mod hvidvask

Som medlem af FATF og EU har Danmark forpligtet sig til at implementere og overholde de internationale standarder for bekæmpelse af hvidvask. I 2017 blev Danmark underlagt kritik fra FATF for utilstrækkelige foranstaltninger mod hvidvask. Denne kritik foranledigede udviklingen af en national strategi for bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering for perioden 2018-2021. Denne er sidenhen udmundet i nuværende strategi for perioden 2022-2025 af Justitsministeriet, Erhvervsministeriet og Skatteministeriet, i samarbejde med relevante

myndigheder, brancheorganisationer og private aktører. Underretninger fra Hvidvasksekretariatet og Politiets Efterretningstjenestes (PET) har været datagrundlag for udarbejdelse af denne (Justitsministeriet, 2022). Denne strategi kan derfor på sin vis afspejle, hvilke indsatser mod hvidvask, der prioriteres. Fokusområder for strategien er indsatsen mod organiseret kriminalitet, styrkelse af teknologiske løsninger, en sammenhængende kontrolindsats, samarbejde på tværs af virksomheder og myndigheder og endelig et større fokus på et internationalt samarbejde. Danmark lever på nuværende tidspunkt op til 38 ud af de 40 anbefalinger fra FATH (Justitsministeriet, 2022).

2.6.1 Tiltag på kontantområdet

Danmarks indsats mod hvidvask kan yderligere ses i de seneste tiltag på kontantområdet. Hvidvasksekretariatet vurderer specielt tre områder som betydningsfulde:

1. Danske pengeinstitutter er blevet mere tilbageholdende med at modtage kontanter fra udenlandske pengeinstitutter.
2. Nationalbankens beslutning om en udfasning af 1.000-kronesedlen frem mod maj 2025.
3. Nedsættelse af kontantforbudsgrænsen fra 20.000 til 15.000 kroner (Hvidvasksekretariatet, 2023).

På trods af den generelle danske indsats gennem regulering, kontrol og overvågning, vurderes hvidvask stadig at være et udbredt problem i Danmark (Hvidvasksekretariatet, 2023).

2.6.2 Hvidvasksekretariatets rapporteringer om hvidvask i Danmark

Hvidvasksekretariatet modtager underretninger om mistænkelige transaktioner fra virksomheder og privatpersoner via GoAML-systemet. Dette er et digitalt værktøj til indrapportering af sådanne transaktioner. Disse underretninger danner grundlag for analyser og rapporter blandt andet førnævnte strategi for perioden 2022-2025. Antallet af indberetninger er årligt stigende. Dog er det på nuværende tidspunkt kun 10 % af de underretningspligtige virksomheder, der aktuelt har tilmeldt sig GoAML-systemet (Hvidvasksekretariatet, 2023). Hvor mange af disse 10 %, der faktisk laver underretninger, angives ikke. Disse data danner som førnævnt grundlag for større og førende analyser af hvidvask i Danmark. Man kan derfor stille sig kritisk ved disse analysers generaliserbarhed. Dette snævre datagrundlag efterlader sandsynligvis et betydeligt mørketal. Den lave tilslutning til GoAML kan desuden rejse spørgsmål om dennes effektivitet og brugervenlighed.

2.7 De juridiske rammer af hvidvask

I Danmark er hvidvask selvstændigt defineret i straffeloven, og giver en klar ramme for retshåndhævelse og strafforfølgning af hvidvask i en dansk kontekst. Med henblik på at forankre analysen i en konkret jurisdiktion, så er det denne definition af hvidvask, som danner rammen for den foreliggende undersøgelse af metoder til hvidvask:

§ 290 a. For hvidvask straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse (Justitsministeriet, 2024).

Ifølge denne bestemmelse gælder der et ukonkretiseret forsætskrav idet, at gerningspersonen ikke forventes at have et nærmere kendskab til karakteren eller omfanget af prædikatforbrydelsen. Blot at forsættet skal række så vidt, at man skal have viden eller en bestemt formodning om, at pengene er udbytte af en strafbar lovovertrædelse. Ligeledes kræves det heller ikke, at gerningspersonen har viden om formålet med at skjule pengenes ulovlige oprindelse eller pengenes efterfølgende forløb. Lovgivers intention har altså været at straffe for selve handlingen om at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse og ikke at straffe for, hvad der har ligget før denne handling eller efter. Denne lovmæssige afgrænsning af kriminalisering af hvidvask er ligeledes afgrænsningen dette speciales anvender i undersøgelse af hvidvask.

2.8 Kritik af det eksisterende forskningsfelt

I udarbejdelse af baggrundskapitlet og den indledende research (afsnit 5.2) er der identificeret en række udfordringer i forskningsfeltet om hvidvask. Dette kan være med til at begrænse forståelsen af kriminalitetstypen. Disse udfordringer omfatter blandt andet en overvægt af casestudier, mangel på metastudier og varierende kvalitet af de publicerede studier.

2.8.1 En udfordring i overvægt af casestudier

I min indledende research (afsnit 5.2) finder jeg, at størstedelen af forskningen om hvidvask primært består af casestudier. Disse bidrager til forståelsen af enkelte metoder, men giver ikke et samlet overblik eller belyser sammenhænge mellem metoder, som metastudier kan. Metastudier kan identificere mønstre og tendenser på tværs af data, men er underrepræsenterede i hvidvaskforskningen.

Gilmour (2023) argumenterer for, at i forskning af hvidvasksmetoder, så skal disse ikke separeres til casestudier af enkelte metoder. En overordnet forståelse af hvidvask kan findes ved at holistisk kombinere alle individuelle metoder. Al-Suwaidi & Nobanee (2021) understøtter

dette med at angive, at studier, der fokuserer på én bestemt metode, kan resultere i manglende indsigter. Det fastslås, at der mangler kvalitetsstudier af emnet hvidvask som helhed. Selvom dette studie hovedsagelig fokuserer på litteratur inden for AML/ AFT, finder jeg stadig kritikken relevant og sigende for forskningsfeltet vedrørende hvidvask.

Akartuna et al. (2024) identificerer et paradigme. Studier om metoder er udfordret af en grundlæggende afvejning mellem to tilgange. Enten kan disse søge at afdække store dele af fænomenet hvidvaskning og de forskellige metoder herunder, hvilket kan blive for generaliserende. Ellers kan disse studier fokusere på én specifik metode uden at belyse, hvordan dette aspekt interagerer med eller påvirkes af andre faktorer. Forfatterne argumenterer for, at en enkelt holistisk rapport, der forsøger at integrere både mikro- og makroaspekter af samtlige former for hvidvaskning, er nødvendig, men potentielt kan strække sig over tusindvis af sider, føre til kognitiv overbelastning hos pragmatikeren og dermed begrænse rapportens praktiske anvendelighed.

2.8.2 Afrunding i forhold til dette speciale

Det er nødvendigt at anerkende forskningsfeltets udfordringer, især i dette speciale, der anvender forskningen som datagrundlag. I afsnit 5.4 er det adresseret, hvordan dette speciale imødekommer sådanne udfordringer.

2.9 Operationalisering af metodebegrebet

Det er i litteraturen varierende, hvad der karakteriseres som en hvidvaskningsmetode. Hvidvaskningsprocessen kan strække sig fra den initiale prædikatforbrydelse eksempelvis narkotikasalg til processen, hvor gevinsten hvidvaskes eksempelvis gennem over- eller underfakturering af varer. Litteraturen varierer i sin afgrænsning af, hvor meget af denne proces, der udgør selve hvidvaskningsmetoden. På denne baggrund præsenteres følgende operationalisering af hvidvaskningsmetode med det formål at tydeliggøre og afgrænse dette speciales anvendelse af begrebet.

For specialets procesmæssige afgrænsning af hvidvaskning henvises der til de konkrete handlinger - hvordan pengene hvidvaskes. Specialets fokus er således på selve hvidvaskningshandlingen som over- eller underfakturering af varer. Prædikatforbrydelsen og den efterfølgende integration i den legale økonomi falder uden for specialets fokus.

Udover den procesmæssige afgrænsning er der også en distinktion i abstraktionsniveauet for dette begreb. I dette speciale refererer metoder til de specifikke "how-to-handlinger"

eksempelvis oprettelse af skalvirkksomhed eller køb af guld for illegale midler. Litteraturen beskriver også overordnede strategier eller teknikker, der beskriver "what is being done" i hvidvaskningsprocessen. Eksempelvis angiver Schneider (2004) strategier for hvidvaskning (i artiklen kaldet guides) som eksempelvis smurfing, lagdeling og integration. I litteraturen skelnes der tydeligt mellem selve metoder og strategier, hvorfor der i nærværende speciale ligeledes differentieres mellem de konkrete handlinger (metoder) og de overordnede strategier.

3 Problemformulering

Baggrundskapitlet bidrager til en forståelse af kriminalitetstypen hvidvask. Derudover afdækker dette afsnit også flere centrale udfordringer. For det første er eksisterende analyser, herunder førende danske rapporter, primært baseret på begrænsede data fra allerede opdagede tilfælde af hvidvask. Selvom sådanne analyser er informative, er de begrænsede af et betydeligt mørketal, da de opdagede tilfælde sandsynligvis kun udgør toppen af isbjerget. For at imødekomme denne begrænsning og opnå en mere fuldendt forståelse af hvidvask er det nødvendigt at inddrage forskningsmæssige tilgange, der rækker ud over analyser af allerede opdaget kriminalitet. En indledende research af feltet indikerer, at der findes en række alternative metoder og datakilder med potentiale til at belyse indsigt i kriminelle aktørers handlinger.

Baggrundskapitlet har belyst, at der findes en del eksisterende forskning vedrørende metoder til hvidvask. Dog er dette udfordret ved den betydelige overvægt i casestudier, og der mangler studier, som kan tegne et overbliksbillede over hvidvaskningsmetoderne.

Dette speciale adresserer disse udfordring ved at gennemføre et systematisk litteraturstudie, der kortlægger og sammenfatter eksisterende forskning. Denne undersøgelse har til formål at bidrage med et overblik over hvilke metoder, der anvendes til hvidvask ud fra international forskning. Det skal understreges, at dette speciale ikke søger at konkludere på, hvilke metoder, der anvendes mest eller etablere et hierarki mellem metoderne. Formålet er afgrænset til at kortlægge og syntetisere hvidvaskningsmetoder, der identificeres i litteraturen. Denne undersøgelse vil inkludere en variation af forskningsartikler, som beskæftiger sig med differentieret data og metoder.

På baggrund af dette arbejdes der med følgende problemformulering:

Ud fra et internationalt forskningsperspektiv hvilke metoder anvendes til hvidvaskning?

4 Kriminologiske perspektiver på hvidvask

Dette kapitel har til formål at gennemgå relevante teoretiske perspektiver på hvidvaskning inden for specialets rammer. Klassiske kriminologiske teorier adresserer ikke hvidvaskning direkte. De valgte perspektiver er medtaget af forskellige årsager, som beskrives i de respektive afsnit. Fælles for dem alle er, at de vurderes af forskningsfeltet eller dette speciale som relevante bidrag til at belyse og skabe en nuanceret forståelse af hvidvaskning i forskellige kontekster. Dette kapitel anvendes ikke direkte til besvarelse af problemformulering, men har til formål at belyse fænomenet hvidvaskning i en teoretisk kontekst.

Første afsnit behandler den traditionelle teoretisering af hvidvaskning gennem en tretrinsmodel med en kritisk vurdering af modellens relevans i en moderne kontekst. Efterfølgende afsnit vil adressere, hvordan hvidvaskning af penge er blevet omtalt som økonomisk og organiseret kriminalitet og fokusere på en grundig undersøgelse af perspektiver og definitioner af disse to begreber. Dette med særlig vægt på hvidvaskningens rolle i relation til disse kriminalitetstyper. Herefter vil et rational choice-perspektiv blive præsenteret. I modsætning til de andre perspektiver findes der forskning, der søger at forklare hvidvaskning ud fra rational choice-teori. Derfor adskiller dette afsnit sig fra det ovenstående ved at tage udgangspunkt i dette perspektiv og kritisk vurdere dets anvendelighed.

Som afsluttende element vil kapitlet inddrage et internationalt kriminalitetskontrolperspektiv. Forebyggelse af hvidvask udspringer i høj grad af globale politikker, hvorfor det findes relevant at diskutere hvidvaskningsfænomenet inden for rammen af international kriminalitetskontrol.

4.1 Tre trin i hvidvask – En klassisk forståelse

Processen i hvidvaskning er traditionelt forklaret med en tretrinsmodel i den akademiske litteratur. Tretrinsmodellen beskriver processen for hvidvask, som klassificeres i tre grundlæggende trin: placering, lagdeling og integration:

1. Anbringelse: Det illegale udbytte indsættes i det finansielle system eksempelvis kontanter fra narkohandler, der overføres til en bankkonto.
2. Sløring: Pengenes oprindelse skjules gennem forskellige transaktioner. Denne fase kan indeholde flere led og variere i kompleksitet.
3. Integrering: Midlerne tilbageføres til gerningspersonen og blandes med øvrig økonomi. (Buchanan, 2004).

Oprindelsen af denne model er uklar. Nogle peger på Board of Governors of the Federal Reserve System også kendt som Federal Reserve Board. Dog nævner Schaap, en hollandsk ekspert i bekæmpelse af svig og hvidvaskning af penge, at modellen blev udviklet af US Drug Enforcement Agency i 1980'erne (Soudijn, 2016). At den genealogiske oprindelse er uklar giver anledning til at stille sig kritisk ved denne og forståelse af dens historiske kontekst. Hvilken form for hvidvask var den designet til at bekæmpe, og har denne ændret sig over tid?

4.1.1 Kritik af tretrinsmodellen i moderne kontekst

4.1.1.1 Narkotikahandel

Soudijn (2016) undersøger, hvordan tretrinsmodellen kan sammenlignes med faktiske undersøgelser af hvidvask i moderne tid. Det er vigtigt at tage i mente, at artiklen primært beskæftiger sig med hvidvask med narkotikahandel som prædikatforbrydelse. Forfatteren konkluderer, at kontanter spiller en større rolle end modellen antager, at kriminelle ofte flytter udbyttet internationalt for at undgå juridiske systemer, og at hvidvaskprocesser ofte er mere enkle end teorien foreslår. Dog påpeger han, at resultaterne kan variere fra land til land og ikke dækker alle kriminalitetsformer.

4.1.1.2 Hvidvaskningssager fra Storbritannien

Rian et al. (2022) undersøger hvidvaskningsager fra Storbritanniens med det formål at teste anvendeligheden for denne tretrinsmodel. Samlet set så underminerer resultaterne nytten og gyldigheden af den traditionelle tretrinsmodel, da den kun var anvendelig i mindre end en tredjedel af sagerne. Tretrinsmodellen kritiseres for mangel på kompleksitet. Forfatterne angiver på afsluttende note, at pengekurierer optrådte hyppigt og fortjener mere opmærksomhed samt en cost-benefit beslutningsprocesserne bag valget mellem forskellige hvidvaskningsmetoder gør.

4.1.1.3 Mangel på kompleksitet

Gilmour (2023) kritiserer tretrinsmodellen for at være alt for simpel til at afspejle den faktiske kompleksitet i moderne hvidvaskning. Han mener, at forebyggende tiltag bør afspejle samme kompleksitet som den, kriminelle aktører anvender. Ved at fastholde en enkelt typologi risikerer man at overse væsentlige aspekter af hvidvaskningsmetoder og dermed ineffektivisere strategier til bekæmpelse.

4.1.1.4 Udvikling af prædikatforbrydelser

Cassella (2018) analyserer tretrinsmodellens begrænsninger, og konkluderer, at modellen primært passer til kontantbaseret hvidvask med narkotikahandel som prædikatforbrydelse. I dag dækker prædikatforbrydelser et bredere spektrum af kriminalitetstyper. Hvidvaskmetoder er også blevet mere varierede, idet digitale løsninger og virtuelle valutaer spiller større roller. Forfatteren argumenterer for, at forståelsen af hvidvask bør løsrydes fra modellen for i stedet at fokusere på de involverede aktører og deres metoder.

4.1.2 Tretrinsmodellen: en opsummering

Tretrinsmodellen er anerkendt og hyppigt anvendt i forskningen til forklaring af hvidvaskprocessen. Man kommer ikke uden om denne model i undersøgelse af hvidvask, hvorfor dette speciale ligeledes anerkender tretrinsmodellens eksistens og historiske kontekst. Dog møder denne model kritik fra flere retninger, hvor ovenstående har redegjort for fire eksempler. Disse fire eksempler er heller ikke fuldstændig enige, men er ens på det punkt, at de alle stiller sig kritisk i forhold til anvendeligheden af tretrinsmodellen i moderne kontekster.

Modeller og typologier er ofte simplificerede og reducerede i forhold til virkeligheden og bør heller ikke nødvendigvis forsøge at indfange al kompleksitet. Dog er hvidvaskning et dynamisk fænomen, der i høj grad udvikler sig teknologisk og geografisk med en stor variation i teknikker, aktører og metoder. Derfor er det rimeligt at antage, at tretrinsmodellen ikke altid er tilstrækkelig til at forklare disse processer fuldt ud. Ikke desto mindre forbliver modellen betydningsfuld for en grundlæggende forståelse af hvidvaskning og dens historiske kontekst.

4.2 Økonomisk kriminalitet

Da hvidvask er karakteriseret ved at opnå en form for økonomisk vinding, er det oplagt at inddrage et udtryk som økonomisk kriminalitet i en teoretisering af dette fænomen. Det er i litteraturen ikke entydigt fastlagt, hvorvidt hvidvask kan karakteriseres som økonomisk kriminalitet. Samtidig er selve begrebet økonomisk kriminalitet præget af forskellige og varierende definitioner i litteraturen. I det følgende bliver der præsenteret relevante teoretiske perspektiver, som alle beskæftiger sig med at definere og forklare kriminalitet med økonomisk karakter. Først og fremmest Sutherland og white-collar crime, hvorefter dette tillægges et kritisk perspektiv. Efterfølgende præsenteres Naylor's (2003) udvikling af typologier for profitdrevne kriminalitet. Slutteligt diskuteres det, hvordan disse perspektiver vil karakterisere hvidvask.

4.2.1 White-Collar Crime

Sutherland introducerede i 1939 begrebet white-collar crime i en tale til American Sociological Society. Hans tale indledte et paradigmeskift i kriminologien, der hidtil primært havde fokuseret på gadekriminalitet begået af personer fra lavere sociale lag. Sutherland havde bemærket, at flere lovovertrædere i erhvervslivet langt fra var fattige, men kom fra velfungerende familier og var mentalt sunde. Efter ti års yderligere forskning udgav Sutherland "White-collar Crime" i 1949 (Sutherland, 2022). Sutherland definerede white-collar crime som kriminelle handlinger udført af respektable personer med høj social status i forbindelse med deres professionelle virke herunder eksempelvis bedrageri, insiderhandel og korrupcion (Sutherland, 1983).

4.2.2 Differential association som forklaring på white-collar crime

Sutherlands teoretiske forståelse og forklaring for udøvelse af white-collar crime finder paralleller i forklaringen af gadekriminalitet. Sutherland argumenterer for, at holdninger og teknikker relateret til white-collar crime er tillærte adfærdsmønstre, internaliseret gennem direkte eller indirekte interaktion med personer, der allerede praktiserer sådanne handlinger. Denne læringsproces foregår ofte i miljøer karakteriseret ved begrænset eksponering for lovlydig adfærd. Sutherlands foreslår altså, at hans teori om differential association forklaringskraft kan strække sig til både at omfatte gadekriminalitet og white-collar crime. Hvorvidt et individ bliver kriminel eller ej, afhænger af hvor ofte og hvor tæt vedkommende er i kontakt med individer eller grupper, der udviser kriminel og lovlydig adfærd. Hvis en person primært omgås personer med kriminelle normer og værdier, er sandsynligheden for at vedkommende selv bliver kriminel større. Omvendt, hvis en person primært omgås lovlydige personer, er sandsynligheden for at vedkommende bliver kriminel mindre. Denne proces, hvor individet internaliserer de dominerende normer og værdier i sit sociale miljø, kalder Sutherland differentiell association (Sutherland, 2022).

4.2.3 Økonomisk kriminalitet og white-collar crime

I visse sammenhænge bliver begrebet white-collar crime sidestillet med økonomisk kriminalitet, hvilket kan skabe udfordringer for forståelsen og anvendelsen af begge begreber. I dag findes der eksempler på kriminalitet med økonomisk vinding, som ikke udelukkende afgrænser sig til magtfulde personer med "hvide skjorter". Dette illustreres eksempelvis i TV2-dokumentaren Den Sorte Svane, hvor en førtidspensionist er sigtet for bedrageri på 30 millioner kroner (Koch, Vesterlund, & Schat-Holm, 2024). White-collar crime-begrebet er altså udfordret

ved ikke at kunne være omfattende nok til at beskrive al kriminalitet med økonomisk perspektiv grundet den demografiske gruppe. Dog anvendes det stadig flittigt i definering af økonomisk kriminalitet, hvilket kan føre til misforståelser og fejlagtig anvendelse. Følgende er et eksempel på dette i en juridisk kontekst.

Jakobsen (2015) understreger, at der eksisterer uenighed om økonomisk kriminalitets afgrænsning. Han beskriver begrebet, som en kriminalitet udøvet af en bred gruppe af aktører, hvor kun en del af disse er individer eller virksomheder med betydelig forretningsmæssig indsigt og erfaring. Jakobsen henviser yderligere til Waaben (2014). Waaben anfører, at udtrykket økonomisk kriminalitet kan anvendes som den videste betegnelse for alle lovovertrædelser af straffeloven og af speciallove, der har med økonomisk aktivitet eller økonomiske vinding at gøre. Disse definitioner tilbyder et bredt men præcist perspektiv på økonomisk kriminalitet. Dog afslutter disse med at sætte lighedstegn mellem disse definitioner på økonomisk kriminalitet og Sutherlands white-collar crime begreb.

Der opstår altså en tvetydighed i anvendelse af white-collar crime begrebet. Sutherlands begreb fokuserer udelukkende på kriminalitet begået af respektable personer i høje stillinger med hvide skjorter (Sutherland, 2022). Hverken Jakobsen (2015) eller Waaben (2014) angiver, at økonomisk kriminalitet udelukkende skulle referere til denne specifikke gruppe af aktører. Jakobsen påpeger, at kun en del af kriminaliteten er omfattet disse, hvor Waaben definerer økonomisk kriminalitet som enhver handling relateret til aktiver eller værdier. Forfatterernes anvendelse af Sutherlands white-collar crime-teori kan derfor muligvis tolkes på to følgende måder: enten anvender de teorien specifikt på den del af økonomisk kriminalitet, der udelukkende involverer aktører i "hvide skjorter". Eller også misforstår de Sutherlands snævre definition af gerningsmænd, ved at tænke, at gerningsmanden er omfattet alle aktører, som udøver kriminalitet med økonomisk vinding.

4.2.4 Et kritisk blik på white-collar crime

Braithwaite (1985) gennemgår forskningen inden for økonomisk kriminalitet med særligt fokus på Sutherlands bidrag. Braithwaite anerkender Sutherlands store bidrag med teoretiseringen af white-collar crime og dens udbredelse. Braithwaite mener, at Sutherlands definition stadig er relevant som et overordnet udgangspunkt. Dog kun som dette, da Braithwaite ser definitionen af white-collar crime ikke afspejler virkelighedens kompleksiteter. Sutherlands definition er upræcis og vanskelig at operationalisere i empirisk forskning. Især kritiserer han brugen af begreberne som eksempelvis respektable og høj social status, som han mener er for

brede, uklare og svære at operationalisere. Differentiel association argumenteres for at være for generel og mangle specifikke forklaringer på, hvorfor økonomisk kriminalitet opstår. Slutteligt kritiserer han hele forskningsfeltet for at have mangel på stærke teorier inden for dette felt. Han argumenterer for, at man skal anlægge mere en præcis definition og teoretisk reorientering væk fra individuelle karakteristika og hen imod organisationsteori, som vil give en bredere forståelse for økonomisk kriminalitet.

Maltz (1976) kritiserer ligeledes white-collar crime, hvor gerningsmandens socioøkonomiske status synes at påvirke kategoriseringen af kriminaliteten. Altså at der er en tendens til at fokusere på, hvem der begår forbrydelsen snarere end, hvad der begås. Maltz argumenterer for, at denne tilgang er utilstrækkelig og fører til en upræcis og ofte modstridende forståelse af definitionen.

4.2.5 En ny typologi for profitdreven kriminalitet

Naylor (2003) forsøger at give en generel teoretisk model og en afklaret terminologi, hvorved profitdrevet kriminalitet kan forstås. Naylor argumenterer for, at eksisterende teorier, der forsøger at forstå profitdreven kriminalitet, længe har været hæmmet af det faktum, at de fleste teorier er designet til at belyse 'hvem' og 'hvorfor' snarere end 'hvad' og 'hvordan'. Dette fravær af hvad og hvordan afspejler, hvordan kriminologiens hovedfunktion har været at tjene det strafferetlige system. Systemet har brug for informationer om hvem og hvorfor for at kunne efterforske og retsforfølge gerningspersoner. Det er dog helt andre informationer, der kræves for at forstå de kriminelle gerningspersoners modus operandi og de kriminelle markeder som helhed nemlig 'hvad' og 'hvordan' (Naylor, 2003).

Yderligere kritiserer Naylor eksisterende analyser af profitdreven kriminalitet, som angives at være plaget af en terminologisk vaghed eksempelvis økonomisk kriminalitet. Hyppighed af anvendelse af dette begreb er i skarp kontrast til i hvilket omfang, det faktisk er defineret. Naylor peger kritisabelt på, at begrebet bliver anvendt synonymt med white-collar crime, som refererer til en række aktører eller assimileret med begrebet organiseret kriminalitet, grundet tanken om, at økonomisk kriminalitet kræver organisering.

4.2.5.1 Tre hovedtyper for profitdreven kriminalitet

Begreberne økonomisk kriminalitet og white-collar crime er altså ifølge Naylor for upræcise, hvorfor han foreslår en ny typologi, der kategoriserer profitdrevne forbrydelser i tre hovedtyper:

- **Predatory offences:** Involverer tvungen overførsel af ejendom eksempelvis tyveri og røveri. Offeret fratages eksisterende formue.
- **Market-based crime:** Omhandler ulovlig handel med varer og tjenester på parallelle markeder eksempelvis narkotikahandel og smugling. Handlingen er baseret på frivillig udveksling, men objektet for udvekslingen er ulovlig.
- **Commercial crime:** Involverer bedrageri og manipulation inden for en legitim forretningsmæssig kontekst eksempelvis insiderhandel og bedrageri. Handlingen foregår inden for et lovligt framework, men metoden er ulovlig.

Denne typologi fokuserer på forbrydelsens iboende karakteristika frem for gerningsmanden og giver en mere præcis forståelse af de forskellige typer af profitdrevet kriminalitet. Dette angives at være mere brugbart end vage begreber som økonomisk kriminalitet (Naylor, 2003).

4.2.6 Hvidvaskning som en sekundær forbrydelse

I sin analyse af profitdrevne forbrydelser karakteriserer Naylor (2003) hvidvaskning af penge som en sekundær forbrydelse, der er uløseligt knyttet til en primær forbrydelse. Denne betragtning understreger hvidvaskningens rolle som et kritisk element tilknyttet de tre kategorier af profitdrevne forbrydelser: rov, markedsbaseret, og kommerciel kriminalitet. Uanset om det drejer sig om røveri, narkotikahandel eller bedrageri er hvidvaskning nødvendig i varierende grad for at skjule det ulovlige udbytte, undgå retsforfølgelse og sikre den kriminelle gevinst.

Hvidvaskningens status som en uundgåelig sekundær forbrydelse fremhæver dens afhængighed af en tilknyttet primær forbrydelse (prædikatorforbrydelse). Trods hvidvaskningens essentielle funktion inden for den forudgående forbrydelse, så bliver undersøgelser af dette negligeret. Fokus i forskning og typologiudvikling forbliver rettet mod den primære forbrydelseshandling, hvilket risikerer at overse de sekundære handlinger, der er væsentlige for den samlede udførelse og bæredygtighed af kriminelle aktiviteter.

4.2.7 En sammenstilling af definitioner

Achim & Borlea (2020) påpeger, at der ikke findes en fælles international definition af økonomisk og finansiel kriminalitet. I praksis forbindes begrebet med handlinger som korruption, hvidvaskning af penge og skatteunddragelse. Ud fra en sammenstilling af eksisterende definitioner har forfatterne formuleret deres egen:

Økonomisk og finansiel kriminalitet defineres som et sæt ulovlige handlinger begået af enkeltpersoner eller grupper med det formål at opnå eller facilitere økonomiske og finansielle fordele. Denne form for kriminalitet er særligt udbredt i erhvervslivet og manifesterer sig i erhvervsrelaterede forbrydelser. Samtidig kan også anden kriminalitet, der ligger uden for erhvervslivet, generere økonomiske og finansielle fordele, og forfatterne argumenterer for, at sådanne forbrydelser ligeledes bør inkluderes i begrebet økonomisk og finansiel kriminalitet (Achim & Borlea, 2020).

Definitionen bidrager til en bred og inkluderende forståelse af denne kriminalitetstype, herunder også hvidvaskning, som forfatterne ligeledes fremhæver.

4.2.8 Perspektiver på økonomisk kriminalitet og hvidvask: en opsummering

4.2.8.1 White-collar crime

Flere argumenter taler for, at hvidvask kan placeres under white-collar crime-paraplyen. Hvidvaskning kan involvere avancerede metoder, der kan orkestreres af magtfulde professionelle som advokater, revisorer og bankfolk, som misbruger deres position til at skjule illegale pengestrømme. Dette stemmer overens med Sutherlands karakteristik af white-collar crime, der beskriver forbrydelser begået af individer med høj social status i forbindelse med deres professionelle virke. Centralt i både white-collar crime og hvidvaskning er misbruget af tillid og udnyttelse af systemiske sårbarheder, som i sidste ende kan underminere tilliden til finansielle institutioner og det økonomiske system som helhed. Derudover er den økonomiske vinding, ofte af betragtelig størrelse, et fællesmotiv, der harmonerer med Sutherlands forståelse af forbrydelsernes omfang og effekt.

Koblingen mellem hvidvaskning og white-collar crime er problematisk på flere punkter. Hvidvaskning udføres ikke kun af højtstående personer i magtfulde positioner, men også af individer med lavere social status. Denne mangfoldighed blandt aktørerne udfordrer Sutherlands grundlæggende antagelse om, at white-collar crime primært begås af personer med høj social status. Derudover er Sutherlands teori om differential association, som søger at

forklare alle former for kriminalitet, for generel til at håndtere de mange variationer i aktørernes roller, metoder og formål, der kendetegner hvidvaskning. Dette gør det vanskeligt at forklare hvidvask udelukkende gennem Sutherlands teori.

Sutherlands begreb om white-collar crime er dermed for snævert til at indfange den fulde kompleksitet i hvidvaskning. Mens begrebet kan være nyttigt til at analysere de tilfælde, hvor hvidvaskning begås af højtstående og magtfulde individer – de såkaldte "hvide skjorter" – kan det kun belyse en afgrænset del af dette fænomen.

En tilsvarende begrænsning fremtræder, når white-collar crime sidestilles med økonomisk kriminalitet. Jakobsen (2015) og Waaben (2014) definerer økonomisk kriminalitet som et bredt og sammensat felt, der involverer en mangfoldighed af aktører og handlinger, som ofte falder uden for Sutherlands teori. Sutherlands fokus på højtstående individer udelukker væsentlige aspekter af økonomisk kriminalitet. Denne forenkede sammenkobling risikerer at føre til en reduceret analytisk præcision og udelader centrale dynamikker.

Opsummerende kan white-collar crime altså belyse enkelte dele af både hvidvaskning og økonomisk kriminalitet, men det giver et klart begrænset perspektiv og efterlader betydelige dele af disse komplekse fænomener uden for teoriens rækkevidde.

4.2.8.2 Profitdreven kriminalitet

Naylor (2003) fremhæver en kritik af den terminologiske vaghed af økonomisk kriminalitet. Hans typologi, der skelner mellem rov-, markedsbaseret og kommerciel kriminalitet, tilbyder et skarpere og mere præcist perspektiv på profitdreven kriminalitet. Typologien retter fokus mod selve handlingen frem for aktørerne bag forbrydelsen. Hvidvaskning, som Naylor betegner som en sekundær forbrydelse, spiller imidlertid en central og nødvendig rolle i alle tre kategorier, idet den skjuler udbyttet og sikrer den kriminelle gevinst.

Som tidligere diskuteret (afsnit 2.3) er hvidvask afhængig af en forudgående prædikatorbrydelse for at kunne eksistere. Naylor's typologi fremhæver imidlertid, at denne afhængighed er tilbøjelig til at være gensidig i profitdreven kriminalitet. Uanset om der er tale om rov-, markedsbaseret eller kommerciel kriminalitet, er hvidvaskning ofte en nødvendighed for at muliggøre omsætningen af illegale indtægter til legitime finansielle strukturer. Selvom ingen af de tre kategorier eksplicit inkluderer hvidvask som en selvstændig komponent, er den uløseligt forbundet med alle typologierne og spiller en essentiel rolle inden for profitdreven kriminalitet generelt. Dette understreger, at hvidvask ikke blot er en perifer proces, men

snarere en integreret mekanisme, der både opretholder og forstærker den økonomiske gevinst forbundet med profitdreven kriminalitet.

4.2.9 Er hvidvask en økonomisk kriminalitetstype?

Kan hvidvask kategoriseres som økonomisk kriminalitet? Svaret er et nuanceret "ja, men...". Achim & Borleas (2020) definition placerer hvidvask som en specifik undertype af økonomisk og finansiel kriminalitet. Derudover er der præsenteret andre definitioner af kriminalitet med økonomisk karakter, hvor hvidvask opfylder flere centrale kriterier som økonomisk vinding og misbrug af tillid. Dog gør hvidvasks kompleksitet, at den ikke fuldt ud kan rummes inden for disse definitioner. Sutherlands begreb om white-collar crime dækker kun nogle aspekter af hvidvaskning, da det fokuserer for snævert på højtstående aktører og ikke reflekterer den brede vifte af metoder og aktører, der præger fænomenet. Jakobsen (2015) og Waaben (2014) kunne klassificere hvidvask som økonomisk kriminalitet ud fra deres brede definition. Dog skaber de begrænsninger ved at sidestille økonomisk kriminalitet med white-collar crime, hvilket overser hvidvaskningens fulde rækkevidde. Naylor (2003) tilbyder en mere handlingsorienteret tilgang gennem sin typologi af profitdreven kriminalitet. Selvom hvidvask ikke selv defineres som profitdreven kriminalitet her, fremhæver han et gensidigt afhængighedsforhold: Hvidvask er nødvendighed for at kunne skjule og omsætte kriminelt udbytte og fungerer som en vital mekanisme i realiseringen af den økonomiske gevinst. Dermed indgår hvidvask som et afgørende element i profitdreven kriminalitet.

4.3 Organiseret kriminalitet og hvidvask

I den danske nationale strategi for forebyggelse og bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering betegnes hvidvask som organiseret kriminalitet. Dette er yderligere gældende for en række studier herunder Gilmour (2016). Tilsvarende peger Naylor (2003) på studier, der sidestiller organiseret kriminalitet med økonomisk kriminalitet, ud fra præmissen om at økonomisk kriminalitet i sig selv forudsætter en grad af organisering. Forståelsen af hvidvask som organiseret kriminalitet ikke er universel i litteraturen, men optræder jævnligt. I det følgende vil relevante teoretiske definitioner og studier af organiseret kriminalitet blive præsenteret med henblik på at diskutere, hvorvidt hvidvask kan karakteriseres som en form for organiseret kriminalitet.

4.3.1 At definere organiseret kriminalitet

Inden for studier af organiseret kriminalitet hersker en udfordring med at definere begrebet (Calderoni, et al., 2022). Kleemans (2012), Harfield (2008) og Reuter (1984) argumenterer alle for, at der mangler solid empirisk forskning inden for organiseret kriminalitet samt, at de empiriske fænomener i forskningsfeltet er ringe definerede. Kleemans (2012) argumenterer for, at dette skyldes det varierende fokus i kriminalitetstypen, som spænder fra komplekse transnationale aktiviteter (narkohandel, menneskehandel) til mindre illegale markeder (hasardspil, narkosalg). Dette brede omfang af kriminalitetstyper udfordrer altså definitionsarbejdet.

Organiseret kriminalitet har tradition for at blive associeret med disse hierarkiske italienske grupper, der dominerer specifikke kriminelle markeder som prostitution og narkotika. Dette blev i 1950'erne kaldet "alien conspiracy". Siden da har begrebet forgrenet sig i andre kriminalitetstyper, og etiketten organiseret kriminalitet er blevet populær i hele verden (Calderoni, et al., 2022).

4.3.1.1 En FN definition

I FN's konvention mod transnational organiseret kriminalitet, defineres organiseret kriminalitet således:

Organiseret kriminel gruppe henviser til en struktureret gruppe på tre eller flere personer, der eksisterer i en periode og handler i fællesskab med det formål at begå en eller flere alvorlige forbrydelser eller lovovertrædelser, der er fastsat i overensstemmelse med denne konvention, for direkte eller indirekte at opnå en økonomisk eller anden materiel fordel (United Nations: Office on Drugs and Crime, 2000).

Denne definition er ikke uden kritik, men bidrager med en bred, inkluderende operationalisering af organiseret kriminalitet (Calderoni, et al., 2022).

4.3.1.2 En generel definition af organiseret kriminalitet

Maltz (1976) påpeger en semantiske uklarhed og inkonsistens i begrebet organiseret kriminalitet. Ligesom med white-collar crime, hvor gerningsmandens socioøkonomiske status synes at påvirke kategoriseringen af kriminaliteten, er der en tendens til at fokusere på hvem der begår forbrydelsen snarere end hvad der begås. Dette er gældende for ovenstående definition fra FN. Maltz argumenterer for, at denne tilgang er utilstrækkelig og fører til en upræcis og ofte modstridende forståelse af definitionen.

En central problematik er den dobbelt betydning af organiseret kriminalitet. Begrebet bruges både til at beskrive den kriminelle handling og selve gruppen, der står bag. Dette vanskeliggør skelnen mellem forskellige kriminalitetstyper. Maltz foreslår en generel definition, der imødekommer denne udfordring: En eller flere handlinger mellem to eller flere gerningspersoner, hvor gerningspersonerne har til hensigt at forblive associerede for at begå yderligere kriminalitet.

4.3.1.3 Desorganisering i den kriminelle verden

Reuter (1984) angiver, at litteraturen inden for organiseret kriminalitet er ret beskeden og udfordrer den konventionelle forståelse af organiseret kriminalitet - de hierarkiske mafia-lignende strukturer. Hans centrale problematik er den stigende desorganisering, han observerede i kriminelle aktiviteter. Reuter argumenterer for, at globalisering, teknologi, øget retshåndhævelse og markedsdynamikker har fragmenteret kriminelle landskaber, hvilket resulterer i et netværk af mindre, mere fleksible og løst forbundne grupper. Han fokuserer mindre på formelle strukturer og hierarkier og mere på funktionaliteten af kriminelle netværk. Disse netværk karakteriseres ved deres evne til at tilpasse sig skiftende omstændigheder, udnytte nye muligheder og operere på tværs af geografiske grænser. Opportunisme og midlertidige alliancer erstatter den traditionelle loyalitet og hierarkiske kontrol. Denne desorganisering, hævder Reuter, gør den kriminelle underverden mere uforudsigelig for det forebyggende arbejde og potentielt mere farlig.

4.3.1.4 Global kriminalitetsforebyggelse af organiseret kriminalitet

Harfield (2008) anlægger et transnationalt perspektiv på organiseret kriminalitet. Der argumenteres for, at organiseret kriminalitet og hvidvaskning deler dette karaktertræk i og med, at begge kriminalitetstyper opererer på tværs af landegrænser, hvis bekæmpelse nødvendiggør internationalt samarbejde. Studiet belyser den globale udbredelse af organiseret kriminalitet, behovet for international koordinering, samt de udfordringer, der er forbundet med at etablere en effektiv indsats.

Kapaciteten hos traditionelle retshåndhævende myndigheder overskrides af den organiserede kriminalitets omfang. Denne trussel kræver en koordineret indsats mellem nationale og internationale aktører. Dette kan dog kompliceres af divergerende nationale prioriteter og lovgivninger. Endvidere kan en statslig regulering paradoksalt medføre etableringen af nye illegale markeder. Dette da kriminelle aktører vil forsøge at udnytte de nye strukturer og reguleringer (Harfield, 2008), hvilket stemmer overens med Reuters (1984) førnævnte pointe

om, at sådanne netværker har en evne til at tilpasse sig og udnytte skiftende omstændigheder. Harfield (2008) identificerer internationalt samarbejde som løsningen på udfordringen med at forebygge organiseret kriminalitet. Imidlertid introducerer denne løsning en ny problemstilling, givet den iboende kompleksitet og det store antal aktører: Er en international organisering af bekæmpelsen af organiseret kriminalitet overhovedet realiserbar? Studiet konkluderer således med at rejse tvivl om muligheden for en effektiv, global strategi mod organiseret kriminalitet.

4.3.2 Hvidvask som en uundværlig del af organiseret kriminalitet

Gilmour (2016) fremstiller hvidvaskning af penge som en integreret og uundværlig del af organiseret kriminalitet, en symbiotisk relation hvor den ene ikke kan trives uden den anden. Hvidvaskning er ikke blot en efterfølgende handling, men selve finalen i den kriminelle proces, der muliggør både at nyde frugterne af de ulovlige aktiviteter og at sikre finansiering til fremtidige kriminelle foretagender. Denne cyklus er afgørende for organiseret kriminalitets overlevelse og vækst, da prædikatforbrydelser som narkotikahandel og menneskehandel mister deres rentabilitet uden effektive hvidvaskningsmekanismer. Derudover finder forfatteren, at organiseret kriminalitet og hvidvaskning deler karakteristika ved, at de begge er i konstant udvikling, adaptive til miljøet, udbredte geografisk på tværs af landegrænser og består af en række forudgående rationelle beslutningsprocesser fra den kriminelle aktør. Gilmour konkluderer, at hvidvaskningen spiller en central faciliterende rolle for organiseret kriminalitet.

4.3.3 Opsummering af organiseret kriminalitets perspektiver

Dette afsnit har gennemgået forskellige perspektiver på organiseret kriminalitet med henblik på at belyse hvidvaskningsfænomenets forhold til dette begreb. FN's definition fokuserer på en struktureret gruppe, der begår alvorlig kriminalitet for økonomisk vinding. Maltz (1976) kritiserer denne type definition for at fokusere på, hvem der begår forbrydelsen frem for, hvad der begås, og foreslår en definition baseret på handlinger mellem gerningsmænd og ofre. Reuter (1984) udfordrer ideen om hierarkiske strukturer og fremhæver desorganisering og fleksible netværk, der opererer opportunistisk. Harfield (2008) understreger den transnationale karakter af organiseret kriminalitet og behovet for internationalt samarbejde, og endelig præsenterer Gilmour (2016) hvidvask som en uundværlig del af organiseret kriminalitet.

4.3.4 Er hvidvask en organiseret kriminalitetstype?

Argumenterne for at klassificere hvidvaskning som organiseret kriminalitet er ikke overbevisende og møder stærkere modargumenter. Selvom hvidvaskning deler visse

karakteristika med organiseret kriminalitet, såsom transnational rækkevidde, krav om internationale samarbejder og en bred vifte af involverede aktører og metoder, der konstant tilpasser sig lovgivning og retshåndhævelse, vil en entydig kategorisering være misvisende. Blandt andet da, hvidvaskningsdefinitionen omfatter ikke krav til mængde af aktører eller grupper som FN's, Maltz' (1976) og Reuters (1984) fokus på gruppering. Hvidvaskning kan udføres af en enkeltperson og kræver derudover heller ikke nødvendigvis en intention om fortsat kriminel aktivitet i fællesskab.

Hvidvaskning kan i større grad betragtes som et element i organiseret kriminalitet. I afsnit 4.2.5 blev Naylor (2003) præsenteret, som i sin analyse af profitdreven kriminalitet, positionerer hvidvaskning som en uundværlig komponent for profitdreven kriminalitet. Denne position korrelerer med forholdet mellem hvidvaskning og organiseret kriminalitet. Altså at hvidvaskning ikke kan defineres som organiseret kriminalitet i sig selv, men snarere som en del af eller efterfølgende proces tilknyttet organiseret kriminalitet.

4.4 Rational choice perspektiv og hvidvask

Følgende afsnit vil præsentere rational choice perspektivet og dets perspektiv på hvidvaskning. I modsætning til andre klassiske kriminologiske teorier, findes der forskning, der specifikt undersøger rational choice-teoriens forklaringskraft på hvidvask. Dette vil først præsenteres efterfulgt af et kritisk blik på dette.

4.4.1 Rational choice teori: en introduktion

Rational choice perspektivet trækker i høj grad på klassisk teori og økonomiske teorier om kriminalitet og argumenterer for, at kriminalitet generelt er et resultat af en række rationelle valg ud fra en analyse af forventede omkostninger og fordele. Rational choice-perspektivet fremhæver de specifikke faktorer, der påvirker beslutningen om at begå en given forbrydelse. Cornish & Clarkes teori fra 1986, om rationelle beslutningsprocesser, har været banebrydende for kriminologien ved at sætte fokus på disse bagvedliggende rationale overvejelser.

Individer vælger altså at engagere sig i kriminalitet i et forsøg på at maksimere deres fordele eksempelvis økonomisk gevinst, magt, status og minimere deres omkostninger eksempelvis fængsel, bøder og social stigmatisering. Kort fortalt foregår dette i to hovedfaser:

Indledningsvist afgør individer, om kriminalitet er en fordelagtig vej til behovstilfredsstillelse gennem en cost-benefit-analyse. Denne afgørelse er stærkt påvirket af deres tidligere læring og erfaring. Herunder deres moralkodeks, syn på sig selv, personlige og stedfortrædende erfaringer

med kriminalitet og i hvilken grad, de kan planlægge og udøve en vision. Baggrunds faktorer som personlighed, opvækst og sociodemografiske karakteristika spiller også en rolle i denne beslutningstagning.

Når et individ har besluttet sig for at begå kriminalitet, skal den konkrete forbrydelse vælges. Denne beslutning formes af den umiddelbare situation eksempelvis et akut pengebehov eller gruppepres. Valget af kriminalitet og mål er baseret på en cost-benefit-analyse. Disse faktorer varierer betydeligt mellem forskellige typer kriminalitet (Cornish & Clarke, 2022).

4.4.2 Hvidvaskning som en rationel beslutningsproces

Gilmour (2016) argumenterer for, at hvidvask skal forstås gennem et rational choice-perspektiv. Han konkluderer, at aktørerne for hvidvask træffer rationelle og kalkulerede valg for at maksimere profit og minimere risiko.

Gilmour (2016) illustrerer hvidvaskernes rationelle beslutningsprocesser gennem en række eksempler. Et af disse er brugen af kontantintensive virksomheder, som tillader integration af ulovlige midler under dække af legitim forretningsaktivitet. Valg af virksomhed er ikke tilfældigt, men et strategisk valg, der minimerer risikoen for opdagelse. Tilsvarende vil anvendelse af anden hvidvaskningsmetode ligeledes være et rationelt strategisk valg. Hvidvaskeren foretager altså en cost-benefit-analyse, hvor risikoen for opdagelse afvejes mod potentialet for profit ved valg af varer, transport og salgssteder.

Gilmour argumenterer altså for, at kriminelle aktører for hvidvask generelt ikke handler irrationelt, da det ville øge risikoen for opdagelse og beslaglæggelse af aktiver. Deres valg af metoder og strategier er baseret på rationelle overvejelser af omkostninger og fordele med det formål at optimere profit og undgå retsforfølgelse (Gilmour, 2016).

4.4.3 Kritik af rational choice perspektivet

Gilmour (2016) opstiller selv en kritik af anvendelse af rational choice på denne kriminalitetstype. Først og fremmest at rational choice-teorien kun repræsenterer en individualistisk teori, der ikke tager højde for de sociale og miljømæssige aspekter omkring gerningspersonen. Gilmour argumenterer for, at en makroniveausforståelse tydeligere vil kunne danne grundlag for hvidvaskningsprocessen. Han fremlægger selv anvendelse af en crime-script analyse.

4.4.3.1 En tautologisk kritik

Steinmetz & Pratt (2024) kritiserer rational choice-teorien for at være tautologisk. Rational choice-teorien definerer kriminalitet som et resultat af en cost-benefit analyse, hvor en forbrydelse begås, hvis de opfattede fordele overstiger de opfattede omkostninger. Dette skaber en cirkelslutning: Hvis en forbrydelse begås, må det per definition være fordi fordelene oversteg omkostningerne. Omvendt, hvis en forbrydelse ikke begås, må det være fordi omkostningerne oversteg fordelene. Denne tautologi gør teorien ufalsificerbar. Det er umuligt at forestille sig et scenarie, hvor en forbrydelse begås uden at fordelene overstiger omkostningerne ifølge teorien.

Derudover peger forfatterne på, at rational choice-teoretikere ofte implicit antager, at menneskelig handling er rationel, og derefter søger efter beviser, der bekræfter denne antagelse. Dette gør teorien immun over for falsifikation.

Steinmetz & Pratt foreslår, at rationalitet i sig selv bør undersøges som en variabel, frem for blot at antage, at alle kriminelle handlinger bygger på en cost-benefit-analyse. De argumenterer for, at forskere bør undersøge, under hvilke omstændigheder lovovertrædere træffer rationelle beslutninger. For at indfange kompleksiteten i menneskelig beslutningstagning opfordrer forfatterne til at anvende alternative teoretiske tilgange. Desuden anbefaler de at behandle opfattelsen af omkostninger og fordele ved kriminalitet som en afhængig variabel og undersøge, hvilke faktorer der påvirker denne opfattelse.

4.4.3.2 Tautologi ved gaderøveri

De Hann & Vos (2003) understreger ovenstående tautologiske kritik. Ud fra en undersøgelse af gaderøveri, kritiserer forfatterne rational choice-teorien for at have en begrænset evne til at forklare sådanne kriminelle handlinger. Kritikere påpeger, at teorien overser de følelsesmæssige og moralske dimensioner af kriminel adfærd, såsom frygt, skam og skyld, som ikke let kan rationaliseres som målrettede valg. Rational choice-teorien antager, at kriminel adfærd kan rekonstrueres som rationel gennem retrospektiv analyse, hvilket fører til en cirkulær og ofte utilstrækkelig forklaring. Denne tilgang ignorerer gerningsmændenes egne forklaringer og de normative betydninger, de tillægger deres handlinger. For at opnå en mere fyldestgørende forståelse af kriminalitet bør teorier tage højde for de affektive aspekter og sociale kontekster, der påvirker kriminel adfærd, og betragte gerningsmænd som moralske subjekter snarere end blot rationelle aktører.

4.4.3.3 Anvendelse inden for makrosociologi

Et afsluttende eksempel på kritiker af rational choice-teorien er Friedman & Hechter (1988). Forfatterne præsenterer den grundlæggende struktur i alle rational choice-argumenter og demonstrere deres anvendelighed på makrosociologiske problemstillinger. Forfatterne finder, at trods rational choice-teoriens styrker, så kritiseres dens simplificerede antagelser om menneskelig adfærd. Kritikken omfatter dens urealistiske forudsætning om perfekt rationalitet og fuldstændig information, dens manglende forklaring på præference-dannelse samt problemer med at aggregere individuelle handlinger til makrosociologiske mønstre. Teorien kritiseres yderligere for at overfokusere på egeninteresse og negligere andre motivationsfaktorer. For at øge sin forklaringskraft bør rational choice-teori inddrage mere realistiske antagelser om adfærd, sociale strukturers indflydelse og informationens rolle.

4.4.4 Kan rational choice forklare hvidvaskning?

Rational choice-teoriens forklaring af hvidvaskning af penge behandles i dette afsnit med udgangspunkt i Gilmours (2016) studie. Gilmour argumenterer for, at cost-benefit-analyser altid går forud for hvidvaskningshandlingen. Afsnittet præsenterer ligeledes en kritik af rational choice-teorien, især tendensen til tautologi, som påpeget af Steinmetz & Pratt (2024) og De Haan & Vos (2003). Denne kritik fremhæver teoriens ufalsificerbare natur, dens negligering af affektive og normative faktorer, samt dens utilstrækkelige forklaringskraft i komplekse kriminelle handlinger som gaderøveri. Friedman & Hechter (1988) kritiserer desuden teoriens simplificerede antagelser om rationalitet og information i makrosociologiske analyser. Samlet set peger kritikken på behovet for at inddrage sociale strukturer, informationsasymmetri og alternative motivationsfaktorer for at opnå en mere nuanceret forståelse af hvidvaskning og andre kriminelle fænomener. Selvom rational choice tilbyder værdifulde indsigter i hvidvaskernes strategiske beslutningstagning, understreges behovet for at integrere mikro- og makroperspektiver for en mere holistisk forståelse.

4.5 International kriminalitetskontrol og hvidvask

Hvidvaskning er et verdensomspændende fænomen, der opererer på tværs af landegrænser. Yderligere er de forebyggende indsatser ligeledes globale og afspejler en international praksis. Følgende vil anlægge et internationalt kriminalitetskontrol perspektiv på hvidvask for netop at omfavne den transnationale karakter. En forståelse af dette felt er central for at teoretisere hvidvaskning i den globaliserede verdens kriminelle landskab.

4.5.1 Globalisering og international kriminalitetskontrol

Andreas og Nadelmann (2008) argumenterer for, at globaliseringen har skabt et paradoks: mens den har ført til deregulering af mange markeder, har den samtidig medført øget regulering på specifikke områder herunder bekæmpelse af hvidvask. Lempelsen af statslig kontrol gennem handelsliberalisering har paradoksalt nok ledsaget en intensivering af indsatsen mod kriminalitet. Med faldende økonomiske barrierer har retshåndhævelsesinitiativer i stigende grad overskredet nationale grænser og udviklet sig til globale samarbejder. USA's og Vesteuropas dominans i international kriminalitetsbekæmpelse skaber et komplekst krydsfelt af samarbejde og konflikt. Forfatterne analyserer denne udvikling historisk – fra kampen mod pirateri til nutidens fokus på eksempelvis hvidvask.

4.5.1.1 Statens rolle i kriminalisering og international kriminalitetsbekæmpelse

Andreas og Nadelmann (2008) argumenterer for, at det først er i det øjeblik, at staten kriminaliserer en vis handling, at denne bliver en kriminel handling. I forhold til hvidvaskning har dette fænomen eksisteret længe før, at denne kriminaliseres ved lovgivning i 1980'erne. Kort sagt, er det loven og heraf staten, der definerer kriminalitet. Statens monopolisering af magten til at kriminalisere definerer rammerne for retshåndhævelse, kontrol og i visse tilfælde internationale kriminalitetsbekæmpelses instanser.

International kriminalitetsbekæmpelse afspejler i høj grad interesserne og dagsordenerne for de mest magtfulde stater primært USA og Vesteuropa. Disse har derfor kapaciteten til at påvirke og tvinge andre nationer til at samarbejde. Mindre magtfulde og udviklingslande spiller typisk en mere sekundær rolle. Metoder og prioriteringer inden for international kriminalitetsbekæmpelse er derfor i betydelig grad dikteret og eksporteret af de mest magtfulde aktører i det internationale system (Andreas & Nadelmann, 2008). USA var eksempelvis den første stat til at kriminalisere hvidvask, og har siden pålagt andre lande til at indføre nye regler og kontrolmekanismer (Stokholm, Langsted, & Plum, 2022).

4.5.1.2 Globale magtforhold og udfordringer i international kriminalitetskontrol

Denne globale kriminalitetskontrol illustrerer, hvordan magtfulde staters lovgivning har en afgørende indflydelse på mindre lande. Forholdet mellem staters suverænitet og interesser, når nye regler implementeres og håndhæves, kan være rod til konflikt og kompleksitet i retshåndhævelse. Dominerende staters interesser og prioriteter ikke altid er ensartede eller i overensstemmelse med andre landes. Der findes lande og områder, som modarbejder disse standarder ved strenge love om hemmeligholdelse af økonomiske informationer eller manglende vilje eller ressourcer til internationalt samarbejde (Andreas & Nadelmann, 2008).

4.5.2 Ulovlig globalisering

Andreas (2011) tilbyder et kritisk perspektiv på den dominerende diskurs omkring ulovlig globalisering. Denne diskurs portrætterer stater som passive ofre for en uhåndterlig og voksende kriminel undergrund som følge af globaliseringen. I modsætning til denne fortælling argumenterer Andreas for en stats-centreret forståelse, hvor stater ikke blot er passive modtagere af ulovlig globalisering, men aktive medskabere og endda udnytttere af disse kriminelle dynamikker.

For det første udfordres præmissen om, at ulovlig globalisering er et nyt fænomen. Gennem historiske eksempler som smugleri under merkantilismen og den transatlantiske slavehandel demonstreres det, at ulovlige transnationale aktiviteter har eksisteret i århundreder og altid har været tæt forbundet med statslig regulering.

Dernæst problematiseres ideen om staters tab af kontrol. Forfatteren påpeger, at stater fortsat har stor indflydelse på den ulovlige globale økonomi, idet de fastlægger, hvad der anses som ulovligt, og dermed rammesætter de kriminelle aktiviteter. Denne definitionsmagt gør det muligt for stater at manipulere ulovlige markeder til egne formål eksempelvis gennem strategisk sanktionsbrud eller hemmelige operationer. Samtidig fremhæves det, at selv de teknologier, der ofte beskrives som en drivkraft bag ulovlig globalisering, i vid udstrækning styrker staters kapacitet til overvågning og håndhævelse.

Afslutningsvis opfordres der til en mere kritisk og nuanceret forståelse af ulovlig globalisering. Den gængse diskurs, der overdriver staters afmagt, risikerer at føre til ineffektive og kontraproduktive politiske løsninger. I stedet bør fokus rettes mod staters evne til at forme, regulere og udnytte ulovlige transnationale aktiviteter. En sådan tilgang er afgørende for at

udvikle mere effektive strategier til at håndtere de udfordringer, som ulovlig globalisering medfører (Andreas, 2011).

4.5.3 Udfordringer ved FATF

Jakobis (2015) analyse af FATF belyser centrale facetter af hvidvaskningsfænomenet og kompleksiteten i internationale forebyggelsesstrategier. Studiet argumenterer for, at FATF's succes som globalt forvaltningsnetværk mod hvidvaskning er kontekstspecifik og vanskelig at replikere. Forfatteren fremhæver flere faktorer, der bidrog til FATF's indledende succes: USA's dominerende rolle som initiativtager og finansiel støtte, fraværet af effektive alternativer til international regulering og en netværksstruktur, der fremmer forpligtelse gennem overvågning og sanktioner. Etableringen af FATF var drevet af USA's behov for internationalt samarbejde, da eksisterende aftaler og traktater ikke kunne imødekomme behovet for at kontrollere transnationale finansielle strømme.

Imidlertid identificerer Jakobi også betydelige udfordringer ved at overføre FATF-modellen til andre områder. For det første er den indenlandske motivation for internationalisering kriminalitetsbekæmpelse ikke altid lige stærk i alle lande. Disse lande kan derfor ofte være tilbageholdende med at finansiere nye internationale institutioner. Endelig er FATF's effektivitet og legitimitet fortsat omdiskuteret. Især i relation til Naming and Shaming strategier (Jakobi, 2015), hvor lande, der ikke lever op til de givne standarder, udstilles på en såkaldt Grey and Black list (FATF, 2024). Slutteligt har FATF en unik position i nogle områder ved at kunne udnytte finanssektoren til at kontrollere kriminelle aktiviteter. En position der ikke er let tilgængelig i andre områder.

Derfor konkluderer Jakobi (2015), at FATF's succes hviler på en specifik konstellation af faktorer, der gør den vanskelig at generalisere til andre områder. Dette bidrager til et perspektiv af international bekæmpelse af hvidvask, og de udfordringer, der er forbundet med et sådant internationalt samarbejde.

4.5.4 Hvidvask og international kriminalitetskontrol: en afrunding

Et internationalt kriminalitetskontrollperspektiv tilbyder værdifuld indsigt i hvidvaskningsfænomenets kompleksitet ved at belyse staters aktive rolle i dets konstruktion og bekæmpelse. Andreas og Nadelmann (2008) argumenterer for, at stater ikke blot er passive ofre for global kriminalitet, men derimod former de reguleringsmæssige rammer, der definerer hvidvaskning, ofte drevet af egne interesser. Dette ses tydeligt i USA's indflydelse på den internationale dagsorden for hvidvaskbekæmpelse, især gennem etableringen af FATF. Jakobis

(2015) analyse af FATF nuancerer dog dette billede ved at påpege, at organisationens succes afhænger af en række specifikke faktorer, der gør modellen vanskelig at replikere til andre områder.

Dette perspektiv på international kriminalitetsbekæmpelse og magtstrukturer giver et væsentligt bidrag til at forstå hvidvaskningsfænomenets dynamikker i en forebyggende kontekst. Herunder begrænsninger ved eksisterende reguleringer og overførbarheden for disse. Og slutteligt potentialitet for fremtidig international kriminalitetsbekæmpelse.

5 Metode

Følgende kapitel beskæftiger sig med beskrivelse af dette speciales forskningsdesign, som bygger på et systematisk litteraturstudie. Indledningsvist vil der blive redegjort for denne metode efterfulgt af en beskrivelse af specialets udførelse af dette. Afslutningsvis præsenteres specialets metodiske udfordringer samt de tiltag, der er iværksat for at imødekomme dem.

5.1 Et systematisk litteraturstudie: en præsentation

Systematiske litteraturstudier har vundet stigende anerkendelse inden for kriminologien som en stringent og transparent metode til at kortlægge og syntetisere eksisterende forskning. Gennem en struktureret proces til søgning, udvælgelse og analyse af litteratur minimeres risikoen for bias, og der opnås en objektiv og reproducerbar fremgangsmåde. Dette står i kontrast til traditionelle litteraturgennemgange, der kan være præget af selektiv udvælgelse (Farrington & Jolliffe, 2017).

5.1.1 Udførelsen af et systematisk litteraturstudie

Indledningsvist skal studiets formål være klart defineret. Efterfølgende opstilles berettigelseskriterier gennem udvalgte inklusions- og eksklusionskriterier, som specificerer kravene til inkluderede studier. Alle kriterier eller regler, der er brugt til at udvælge studier, skal være eksplicit angivet. Den efterfølgende databasesøgning er designet til at reducere eventuelle bias, hvor processen og detaljerne eksplicit angives. Herunder alle bibliografiske databaser, søgeord og andre relevante faktorer, så potentielle huller kan identificeres for videre forskning. Hvert studie screenes efterfølgende i forhold til inklusions- og eksklusionskriterier gennem flere udvælgelsesfaser. Resultatet bliver et vis antal studier, som kan anvendes til

efterfølgende analyse gennem en syntetisering af disse studiers resultater (Farrington & Jolliffe, 2017).

5.1.2 Syntetisering af resultater

Systematiske reviews benytter sig af synteser til at opsummere og sammenfatte resultater fra flere primærstudier om en bestemt problemstilling. En syntese er kendetegnet ved, at den skaber ny viden ved at sammenfatte data fra forskellige kilder (Johannsen & Pors, 2013). Generelt kan syntetisering af resultaterne involvere kvalitative eller kvantitative analysemetoder alt efter hvilke data og homogenitet, der kan identificeres i de inkluderede studier. Hvis studierne er for heterogene i eksempelvis dataindsamlingsmetode, aktører eller generelle fokusområde, så kan en kvantitativ analyse blive vildledende og føre til misrepræsentation. I så fald vil kvalitative analysemetoder blive anvendt til syntetisering og analyse af resultater (Farrington & Jolliffe, 2017).

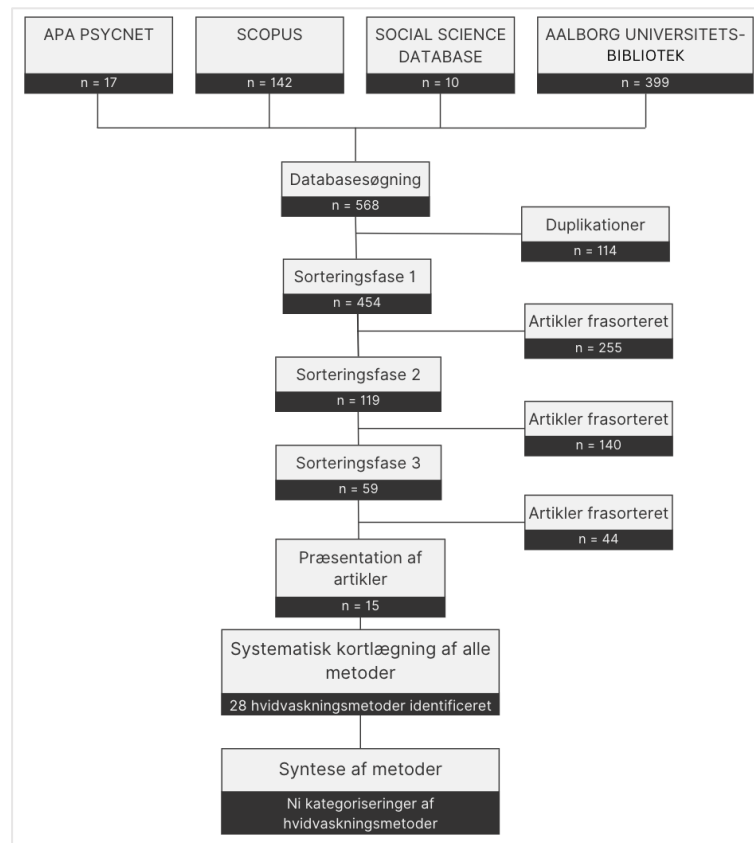
5.2 Indledende research

Indledningsvis blev der udført en bred søgning efter litteratur om hvidvask med fokus på typologier, metoder, regulering og forebyggelse i databaser som Google Scholar og AAU Universitetsbibliotek. Derudover blev relevante organisationers hjemmesider, herunder Hvidvasksekretariatet, FATF, NSK og Egmont Group, gennemgået for publikationer og rapporter. Denne indledende fase havde til formål at opnå en solid baggrundsviden og et overblik over forskningsfeltet.

5.3 Udførelse af dette speciales systematiske litteraturstudie

Indsamlingen af relevante forskningsartikler samt den videre analyse og syntetisering af resultater, er visualiseret i følgende flowdiagram. De enkelte trin vil blive udpenslet i efterfølgende afsnit.

Figur 1:

5.3.1 Indsamling af artikler i databaser

5.3.1.1 Databaser

Til den endelige søgning er der anvendt databaserne APA Psycnet, SCOPUS, Social Science Database og Aalborg universitetsbibliotek. Valget af disse databaser er begrundet i en vurdering af deres anvendelse i sammenlignelige litteraturstudier, tilgængelighed via universitetet samt deres relevans inden for kriminologi.

5.3.1.2 Udarbejdelse af søgestreng

For denne søgning er der udarbejdet to søgestreng. Den første søgestreng sigtede mod at indfange hvidvaskningsfænomenet i dets fulde kompleksitet og inkluderede derfor en bred vifte af termer identificeret gennem en indledende screeningsproces, hvor alle nøgleord og begreber blev kortlagt.

Den anden søgestreng havde til formål at identificere forskning, der specifikt behandler hvidvaskningsmetoder. Den indledende screening viste variation i terminologien. For at sikre en fyldestgørende søgning blev en bred søgestreng med multiple termer anvendt. Flere søgeord har så bred en karakter, at dette forhøjede antallet af artikler betydelig eksempelvis begrebet 'methods'. Dette kan både referere til, at artiklen omhandler metoder til hvidvask, men anvendes også i flere artikler som en overskrift over studiets metodiske afsnit. Begrebet blev inkluderet for at undgå at ekskludere relevante artikler. Dette resulterede i mange irrelevante artikler, som blev frasorteret i første fase.

Begge søgestreng optræder ens i alle fire databaser.

5.3.1.3 Søgestrengene:

1. "Anti-money laundering" OR "Bulk cash smuggling" OR "Cash couriers" OR "Cash-intensive businesses" OR "Cashforcash" OR "Counter-terror finance" OR "Cross-border payments" OR "Currencyexchange" OR "FATF" OR "Financial crime" OR "Hawala" OR "Illicit cash" OR "Illicit financial flows" OR "Illicit flows" OR "Money laundering" OR "Terrorism financing" OR "Underground banking" OR "Unethical business practices"
2. (AND) "Methods" OR "Crime script analysis" OR "typology" OR "typologies" OR "layering" OR "Methodological approaches" OR "Placement" OR "risk factors" OR "Policy development" OR "Scoping review" OR "Systematic review" OR "Typologies and trends"

5.3.1.4 Resultat

Der er taget højde for inklusions- og eksklusionskriterier i figur 1 i disse søgninger. Artiklerne er indsamlet i programmet Mendeley Desktop, hvor der ligeledes er screenet for duplikationer. Disse er angivet i bilag 1. Følgende tabel 1 er udpegsende for denne databasesøgning:

Tabel 1.

Databaser	Web-adresse	Søgeord matches med	Antal	Dato for søgning
APA Psycnet	APA.org	Abstract	17	23/09-2024
Scopus	Scopus.com	Abstract, titel, nøgleord	142	20/09-2024
Social Science Database	Proquest.com	Abstract	10	20/09-2024
Aalborg Universitetsbibliotek	kbdk-aub.primo.exlibrisgroup.com	Alle felter	399	20/09-2024
			= 568	

Resultatet gav 568 artikler, hvoraf der blev fundet 114 duplikationer. I alt 454 artikler kunne tages med videre til efterfølgende sorteringsfaser.

5.3.1.5 Inklusions- og eksklusionskriterier

Tabel 2

Fase	Inklusionskriterier	Eksklusionskriterier
Indsamling af artikler	• Tilgængelig online • Peer-reviewed • Sprog: Engelsk • Søgestreng	
Sorteringsfase 1 – Gennemlæsning af overskrifter	• Skal beskæftige sig med en eller flere metoder til hvidvask.	
Sorteringsfase 2 – Gennemlæsning af abstrakts	• Skal beskæftige sig med en eller flere metoder til hvidvask som primære analyse.	
Sorteringsfase 3 – Gennemlæsning af artiklerne	• Beskæftiger sig med en eller flere metoder til hvidvask som deres centrale element for analyse.	• Udeladelse af metodisk afsnit eller andet beskrivende afsnit af metode for dataindsamling. • Beskæftiger sig udelukkende med metoder til hvidvask som et sekundært element.

5.3.2 Sorteringsfase 1

I denne sorteringsfase læses de 454 artiklers overskrifter og skimning af abstracts. Formålet med denne sorteringsfase er at frasortere artikler, som ikke beskæftiger sig med hvidvaskning. 255 artikler blev frasorteret, hvor 199 artikler blev inkluderet til efterfølgende fase.

5.3.3 Sorteringsfase 2

I denne sorteringsfase gennemlæses de 119 artiklers abstract. Artiklerne er angivet i bilag 2. Formålet med denne fase er at identificere artikler, som i deres hovedanalyse beskæftiger sig med en eller flere metoder til hvidvaskning. I denne fase blev 140 artikler frasorteret, hvor 59 kunne inkluderes til sidste sorteringsfase.

5.3.4 Sorteringsfase 3

I denne fase er de 59 artikler gennemlæst med det formål at afdække artikler, der beskæftiger sig med en eller flere metoder til hvidvask som deres centrale element for analyse. Artiklerne er angivet i bilag 3. I denne fase er der blandt andet frasorteret artikler, som beskæftiger sig med metoder til hvidvask, men hvor selve metoderne er sekundære i analysen. Eksempelvis Miguel (2013), som undersøger FATF's anbefalinger og risikovurderinger af metoder til hvidvask i forhold til den spanske på daværende tidspunkt nyeste strafferetsreform. Eller Nasir & Norazoda (2024) som undersøger, hvordan udvalgte sager og anvendte metoder i Pakistan passer ind i en tretrinsmodel. Derudover er der fundet eksempler på artikler, der angiveligt beskæftiger sig med metoder til hvidvaskning, men hvor metoder defineres som det, dette speciale opfatter som de forudgående prædikatforbrydelser, og ikke selve hvidvaskningsprocessen.

Artikler med manglende metodiske oplysninger, såsom beskrivelse af data eller fremgangsmåde, blev ekskluderet grundet tvivl om deres validitet. For at sikre troværdighed og overførbarhed, som beskrevet af Shenton (2004), kræves det, at studier tydeligt demonstrerer, hvordan resultaterne udspringer af data og metode frem for forudindtagede antagelser. Shenton (2004) fremhæver, at metodiske valg og påvirkningsfaktorer skal beskrives fuldt ud, så resultater kan vurderes og anvendes i andre kontekster. Derfor blev et eksklusionskriterie opstillet, der udelukkede artikler uden disse oplysninger.

Der er i indsamlingen af artikler ikke angivet et tidsinterval for artiklernes udgivelsesår. I den indledende research fandt jeg, at langt de fleste artikler var af nyere dato. Muligvis på grund af, at hvidvaskning er en relativ ny kriminalitetstype. Dette var i første omgang argumentet for ikke at have et tidsinterval. Trods for den manglende tidsbegrænsning, så er den ældste inkluderede artikel fra Schneider (2004), som jeg vurderer stadig at være relevant.

Denne sorteringsfase har ekskluderet 44 artikler.

5.3.5 Resultat: 15 artikler

Følgende tabel 3 præsenterer de resterende 15 artikler, som er medtaget til videre kodning og efterfølgende analyse.

Tabel 3

Forfatter(er) & år	Artiklens navn	Metode	Tidsskrift	Resultater
Fabian Maximilian & Johannes Teichmann (2017)	Twelve methods of money laundering	Kvalitative ekspertinterviews Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse	Journal of Money Laundering Control	Identificerer 12 metoder til hvidvaskning.
James Higgs & Stephen Flowerday (2024)	Towards definitive categories for online videogame money laundering	Kvalitativ metode	Journal of Money Laundering Control	En taksonomisk inddeling af virtuel pengehvidvask.
Eray Arda Akartuna, Shane D. Johnson & Amy Thornton (2024)	Motivating a standardised approach to financial intelligence: a typological scoping review of money laundering methods and trends	Kvalitativt Scooping review.	Journal of Experimental Criminology	Identificerede 16 metoder af hvidvaskning.
Fabian Maximilian, Johannes Teichmann & Marie-Christin Falkner (2024)	Money laundering through raw diamonds	Kvalitative interviews med kriminelle aktører og forebyggelsesekspertes Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse	Journal of Money Laundering Control	Identificerer, at diamanter er velegnede til hvidvaskning i de tysktalende europæiske lande.
Messay Asgedom Gobena (2023)	Money laundering in Ethiopia: an analysis of typologies and techniques	Kvalitativ dokumentanalyse	Journal of Money Laundering Control	Identificerer adskillige metoder for hvidvaskning i Etiopien.

Fabian Maximilian, Johannes Teichmann & Marie-Christin Falke (2023)	Money laundering – the gold method	Kvalitative interviews med forebyggelseseksperter Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse	Journal of Money Laundering Control	Identificerer, at diamanter er velegnede til hvidvaskning i de tysktalende europæiske lande.
Fabian Maximilian Teichmann & Marie-Christin Falke (2021)	Money laundering via underground currency exchange networks	Kvalitative interviews med kriminelle aktører og forebyggelseseksperter Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse	Journal of Money Laundering Control	Identificerer, at underjordiske valutavekslingsnetværke er velegnede til hvidvaskning.
Fabian Maximilian, Johannes Teichmann & Marie-Christin Falke (2020)	Money laundering through deposit boxes	Kvalitative interviews med kriminelle aktører og forebyggelseseksperter Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse	Journal of Money Laundering Control	Identificerer, at sikkerhedsbokse er velegnede til hvidvaskning.
Johannes Teichmann & Marie-Christin Falke (2020)	Money laundering through consulting companies	Kvalitative interviews med kriminelle aktører og forebyggelseseksperter Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse	Journal of Financial Regulation and Compliance	Identificerer, at konsulent virksomheder er velegnede til hvidvaskning i de tysktalende europæiske lande.
Fabian Maximilian & Johannes Teichmann (2020)	Money laundering in the jewellery business	Kvalitative interviews med kriminelle aktører og forebyggelseseksperter Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse	Journal of Money Laundering Control	Identificerer, at smykker er velegnede til hvidvaskning.

Mario Menz (2019)	Beyond placement, layering and integration – the perception of trade-based money laundering risk in UK financial services	Kvantitativ spørgeskemaundersøgelse af compliance medarbejder	Journal of Money Laundering Control	Konkluderer, at finansvirksomheder bør forbedre deres forståelse af handelsbaseret hvidvask under britisk lovgivning.
Nicholas Gilmour (2017)	Blindingly obvious and frequently exploitable. Money laundering through the purchasing of high-value portable commodities	Kvalitativ review	Journal of Money Laundering Control	Identificerer, at højværdigenstande er velegnede til hvidvaskning.
Nicholas Gilmour & Nick Ridley (2015)	Everyday vulnerabilities – money laundering through cash intensive businesses	Kvalitativ review	Journal of Money Laundering Control	Identificerer, at kontantintensive virksomheder er velegnede til hvidvaskning i de tysktalende europæiske lande.
Wojciech Filipkowski (2008)	Cyber Laundering: An Analysis of Typology and Techniques	Kvalitativ review	Journal of Criminal Justice Sciences	Identificerer, at cyber laundering er voksende og velegnet til hvidvaskning.
Stephen Schneider (2004)	Money laundering in Canada- a quantitative analysis of Royal Canadian Mounted Police cases	Kvantitativ dokumentanalyse	Journal of Financial crime	Identificerer ni metoder til hvidvaskning.

5.3.6 Kodning af de indsamlede artikler

De 15 artikler er efterfølgende gennemlæst og kodet med det formål at uddrage indsigter, der er relevante for dette speciale. Dette har først og fremmest været at identificere alle metoder til hvidvaskning, som artiklerne finder relevante og aktuelle ud fra deres analyse samt, hvor mange artikler, der finder den specifikke hvidvaskningsmetode relevant, bilag 4. Dette er udmundet i 29 metoder, som er kortlagt og illustreret i figur 2 i analyseafsnittet. Denne kodning af artiklerne giver et overbliksbillede over alle 29 hvidvaskningsmetoder samt, hvor mange artikler, der beskæftiger sig med hver metode.

5.3.7 Syntetisering af kategoriseringerne

De 29 identificerede hvidvaskningsmetoder er efterfølgende blevet til genstand for analyse. Analysen består af en kvalitativ syntetisering af resultater, som består af en analytisk-induktiv undersøgelsesmetode, hvor analysen giver anledning til udvikling af relationer mellem variable (Lynggaard, 2020). I denne undersøgelse betragtes relationer mellem variable som udvikling af overordnede genre af hvidvaskningsmetoderne. På baggrund af dette er der udarbejdet ni overordnede kategorier, som danner grundlag for analysen. Konkret betyder det, at jeg, gennem kodningsresultater og artiklernes beskrivelser af hvidvaskningsmetoder, har identificeret sammenhænge og udviklet kategorier, der repræsenterer forskellige genre af hvidvaskningsmetoder. Et eksempel på dette er kategorien højværdigenstande. Fire artikler adresserer brugen af højværdigenstande generelt, mens andre artikler behandler mere specifikke højværdigenstande eksempelvis Teichmann & Falkers (2021) studie af guld. Anvendelsen af højværdigenstande generelt er derfor sammenfattet med anvendelsen af specifikke højværdigenstande. Resultatet af denne syntese er én samlet kategori: højværdigenstande, som nærmere beskrives i afsnit 6.10. Denne fremgangsmåde har ført til identificeringen af i alt ni overordnede kategorier for hvidvaskningsmetoder: handelsbaseret hvidvask, generelle virksomhedsstrukturer, branchespecifikke virksomhedsstrukturer, sikkerhedsbokse, kontanter, muldyr, underjordiske valutavekslingsnetværk, højværdigenstande og digitale metoder. Disse kategorier fremgår af figur 3 i analysen.

Selvom samtlige metoder til hvidvaskning er kodet, er det fortsat forbundet med betydelig kompleksitet at sammenfatte disse resultater, da graden af detaljering og specifikhed i beskrivelserne af de enkelte metoder varierer markant. En central del af det kvalitative analysearbejde har derfor været at oversætte og sammenfatte begreber mellem de forskellige undersøgelser. Dette er specielt vigtig i undersøgelser, hvor de indsamlede artikler er meget forskellige med hensyn til undersøgelsesdesign og datagrundlag (Johannsen & Pors, 2013). For

at tydeliggøre, hvordan jeg har foretaget sådanne begrebsoversættelser, vil jeg bruge det tidligere eksempel med højværdigenstande. Akartuna et al. (2024) beskriver en hvidvaskningsmetode under betegnelsen "Tangible goods & Assets", mens Schneider (2004) angiver en tilsvarende metode som "Jewellery/gems/gold/coins". Selvom de to artikler anvender forskellige betegnelser, er deres forklaringer så ensartede, at jeg har kunnet samle dem i kategorien højværdigenstande. Altså ligner artiklernes beskrivelser hinanden i en sådan grad, at jeg vurderer, at de i praksis dækker det samme fænomen. For at sikre analytisk gennemsigthed i forbindelse med oversættelser og udarbejdelse af kategorier, er det i analysen nøje forklaret, hvorfor de enkelte metoder er placeret i deres respektive kategorier. Når artiklerne har indeholdt detaljerede beskrivelser af metoderne, er disse inddraget for at minimere risikoen for misforståelser og fejlklassifikationer samt for at sikre en systematisk og stringent fremgangsmåde. De uddybende forklaringer af kategorierne, beskrivelserne af de specifikke metoder og præsentationen i figur 2 er alle udarbejdet med henblik på at øge gennemsigtheden i analysen.

5.4 Metodiske udfordringer

Nedenstående afsnit vil beskæftige sig med de metodiske udfordringer, jeg er stødt på i udarbejdelsen af dette systematiske litteraturstudie samt deres betydning for mine resultater. Først diskuteres artiklernes transparensniveau i forhold til deres definition af hvidvaskningsmetoder. Dernæst adresseres heterogeniteten i artiklernes metoder og datagrundlag, og hvordan dette påvirker nærværende speciale – både i form af styrker og udfordringer. Afslutningsvis behandles et overlap i datagrundlaget på tværs af fire af artiklerne.

5.4.1 Begrænsninger i litteraturens definitioner af hvidvaskningsmetoder

En central udfordring ved arbejdet med de 15 udvalgte artikler er, at der ofte mangler klare og konsistente definitioner af de anvendte hvidvaskningsmetoder. Hvordan metoderne defineres – eller om de overhovedet defineres – varierer betydeligt blandt artiklerne, og dette skaber uklarhed, som påvirker undersøgelsens troværdighed.

For eksempel skelner Menz (2019) ikke konsekvent mellem handelsbaseret hvidvaskning og hvidvaskning generelt. I visse tilfælde bruger artiklen begrebet hvidvaskning til at beskrive handelsbaserede metoder. Et andet eksempel er Akartuna et al. (2024). Artiklen præsenterer en oversigtsfigur over 16 ofte nævnte hvidvaskningsmetoder, men tilbyder ingen definitioner af disse metoder. I stedet går den direkte videre til at diskutere dem. Dette skaber uklarheder,

især når en metode kan forstås på flere forskellige måder. Eksempelvis nævnes ejendomssektoren både som en underkategori under materielle varer og samtidig som en selvstændig kategori. Dette skaber forvirring omkring, hvordan ejendomssektoren præcist relaterer sig til hvidvaskning i praksis.

Fraværet af gennemsigtige og konsistente definitioner skaber udfordringer for undersøgelsens resultater. Det gør det vanskeligt at sammenligne og konkludere præcist på tværs af artiklerne, fordi de anvender uensartede tilgange. Der er arbejdet på at imødekomme denne udfordring ved at identificere og tydeliggøre de metoder og definitioner, som faktisk foreligger. Hvor artikler ikke tilbyder definitioner, angives dette. Dog må der anerkendes en begrænsning i troværdigheden og overførbareheden af analysens resultater, da de hviler på eksempler af mangelfulde definitioner i datagrundlaget.

5.4.2 Artiklernes heterogenitet

De 15 udvalgte artikler repræsenterer stor variation i både deres metodiske tilgange og datagrundlag. Artiklerne inkluderer kvalitative metoder som interviews og spørgeskemaundersøgelser, kvantitative analyser af hvidvaskningssager og teoretiske reviews. Denne metodemæssige mangfoldighed er både en styrke og en udfordring for specialets formål om at kortlægge og analysere forskellige metoder til hvidvaskning af penge. På den ene side muliggør det inddragelsen af flere perspektiver og typer af indsigt, hvilket kan bidrage til en mere nuanceret forståelse af feltet. Dette uddybes i det følgende afsnit. På den anden side medfører det en række udfordringer, som i dette speciale især knytter sig til sammenligneligheden på tværs af artiklerne samt variationen i deres eksterne validitet.

5.4.2.1 Heterogeniteten som vej til en nuanceret og valid forståelse af hvidvaskningsmetoder

Metodevariationen blandt artiklerne giver både mulighed for at belyse forskellige perspektiver på hvidvaskningsmetoder. Når forskellige metoder og datatyper fører til samme resultat, styrkes tilliden til resultaternes gyldighed (Emmenegger & Klemmensen, 2020). Omvendt, hvis metoderne giver forskellige resultater, kan dette bidrage til en mere nuanceret forståelse af komplekse problemstillinger ved at inddrage flere synsvinkler. For eksempel giver kvalitative spørgeskemaer og interviews med compliance-medarbejdere, som Teichmann og Maximilian (2017) anvender, indsigt i praksisnære erfaringer og opfattelser af hvidvaskningsmetoder. Kvantitative analyser af konkrete hvidvaskningssager, som Schneider (2004) tilbyder, bidrager derimod med mere verificerbare og objektivt baserede fund. Kombinationen af disse metoder,

hvor forskellige tilgange supplerer hinanden og giver en mere nuanceret forståelse af fænomenet, styrker specialets interne validitet.

Samtidig kan relevante datakilder, såsom interviews med kriminelle aktører (Teichmann & Falker, 2024), tilføre et nyt perspektiv, som supplerer undersøgelser af compliance-medarbejdere og analyser af allerede opdagede sager. Sådanne interviews bidrager til at afdække uopdagede hvidvaskningspraksisser og kan dermed imødekomme mørketal, som ikke fremgår af officielle data. Ved at inddrage disse alternative perspektiver styrkes specialets eksterne validitet, da det giver en bredere og mere realistisk fremstilling af hvidvaskningsmetoder på tværs af forskellige kontekster.

5.4.2.2 Sammenlignelighed på tværs af artiklernes metode og resultater

En udfordring ved den store variation i artiklernes metoder og datagrundlag er deres indbyrdes sammenlignelighed. Artiklerne spænder fra kvalitative interviews og dokumentanalyser til deskriptive og kvantitative studier, hvilket betyder, at deres resultater ofte er fremkommet gennem vidt forskellige logikker og analyserammer. Kvalitative studier som interviews og spørgeskemaundersøgelser bidrager med viden om praksis og de erfaringer, som hvidvaskningsrelaterede aktører, eksempelvis compliance-medarbejdere, har gjort sig. Kvantitative analyser, for eksempel Schneider (2004), baseret på verificerbare data fra konkret opklarede hvidvaskningssager, giver til gengæld indsigt i anvendelsesmønstre og hyppighed af metoder inden for bestemte områder og tidsperioder. Andre studier, herunder Filipkowski (2008), anvender en typologisk tilgang baseret på casestudier til at udvikle overordnede kategoriseringer af metoder, hvilket i højere grad repræsenterer teoretiske perspektiver.

Disse forskelle i metodiske tilgange og fokusområder betyder, at det er vanskeligt at sammenligne de præsenterede resultater direkte. For eksempel vil en deskriptiv typologi ikke nødvendigvis kunne sammenstilles direkte med kvantitative fund om, hvilke metoder der hyppigst anvendes. Derudover fokuserer nogle studier på specifikke metoder i en given sammenhæng, mens andre sigter mod en bredere belysning, hvor flere metoder sidestilles. Dette reducerer muligheden for at samle artiklernes fund til en enkelt entydig analyse. For at håndtere disse udfordringer i sammenligneligheden, så er der udarbejdet ni brede kategorier, som repræsenterer en genre af hvidvaskningsmetoder. Som genstand for analysen indeholder disse kategorier en systematisk gennemgang af artiklernes resultater. Disse kategorier kan præsentere hvilke hvidvaskningsmetoder, der findes relevant i forskningen samtidig med, at

alle typer af resultater kan angives uden direkte at skulle sammenlignes med hinanden. Resultaterne er skrevet detaljeret for at sikre gennemsigtighed.

Derudover skal det understreges, som angivet i kapitel 4, Problemformulering, så er formålet ikke at skabe en hierarkisk vurdering af kategorier eller hvidvaskningsmetoder, men at kortlægge og syntetisere hvidvaskningsmetoder, der identificeres i litteraturen.

5.4.2.3 En udfordring med artiklernes eksterne validitet

Variationerne i artiklernes metodiske grundlag giver anledning til udfordringer angående artiklernes validitet. Metoder som dokumentanalyser af afslørede hvidvaskningssager, herunder analyser som Schneider (2004), har som styrke en høj ekstern validitet, da de er baseret på verificerbare data om faktiske tilfælde. Samtidig er disse metoder begrænset i det omfang, at de kun undersøger kriminalitet, der er opdaget og registreret, hvilket ikke nødvendigvis repræsenterer den samlede mængde anvendte metoder. På den anden side tilbyder kvalitative metoder som interviews og analyser af perceptioner, eksempelvis Teichmann og Maximilian (2017), indsigt i compliance medarbejderes opfattelser og erfaringer, men risikerer at være påvirket af forskellige typer bias. Eksempler herpå kan være recall bias, hvor respondenter får svært ved at huske hændelser præcist, eller sampling bias, hvor den inkluderede mindre målgruppe ikke er repræsentativ for populationen som helhed. Slutteligt er begge disse fremhævede artikler baseret på et datagrundlag af allerede opdaget kriminalitet. Dette udfordrer den eksterne validitet, da dette efterlader et betydeligt mørketal. Få artikler beskæftiger sig med kriminelle aktørers perspektiv eksempelvis Teichmann & Falker (2021).

Denne variation i validitet kræver overvejelser i brugen og tolkningen af data. For at imødekomme denne udfordring er det i dette speciale lagt vægt på at anvende de forskellige artiklers resultater som komplementære perspektiver fremfor som fælles eller nødvendigvis konsistente fund.

5.4.2.4 Overlap i datagrundlag

Fire af artiklerne i dette studie benytter sig af samme eller overlappende datasæt. Dette er ikke adresseret i de enkelte artikler. Dog antager jeg dette, da alle fire artikler af samme forfattere Teichmann & Falker (2020, 2021, 2023, 2024) angiver at have et datasæt bestående af 60 semistrukturerede interviews med kriminelle aktører og forebyggelseksperter samt en kvantitativt survey af 200 compliance medarbejdere. Et sådant overlap i datagrundlag kan føre til en skæv repræsentation af bestemte konklusioner, specielt hvis datasættet yderligere har

metodiske begrænsninger eller fejl internt. Derudover kan det generelt skabe risiko for redundans i datagrundlaget og kan derudover betyde, at bestemte resultater vægtes tungere i litteraturen, end de bør.

Disse fire artikler omhandler ikke de samme hvidvaskningsmetoder, men fokuserer hver især på én specifik metode. Havde de derimod behandlet de samme metoder, kunne det have skabt en ubalance i antallet af metoder repræsenteret i henholdsvis figur 2 og figur 3 – dette er dog ikke tilfældet. Samlet set dækker artiklerne kun fire hvidvaskningsmetoder, hvilket betyder, at ud af de 29 identificerede metoder er fire baseret på det samme datasæt. Da de 29 metoder fordeler sig på 15 artikler, er dette ikke bemærkelsesværdigt, idet flere artikler behandler mere end én metode. Hvorvidt disse fire artikler var udgivet som én samlet artikel eller som fire separate, har derfor ingen betydning for dette speciale.

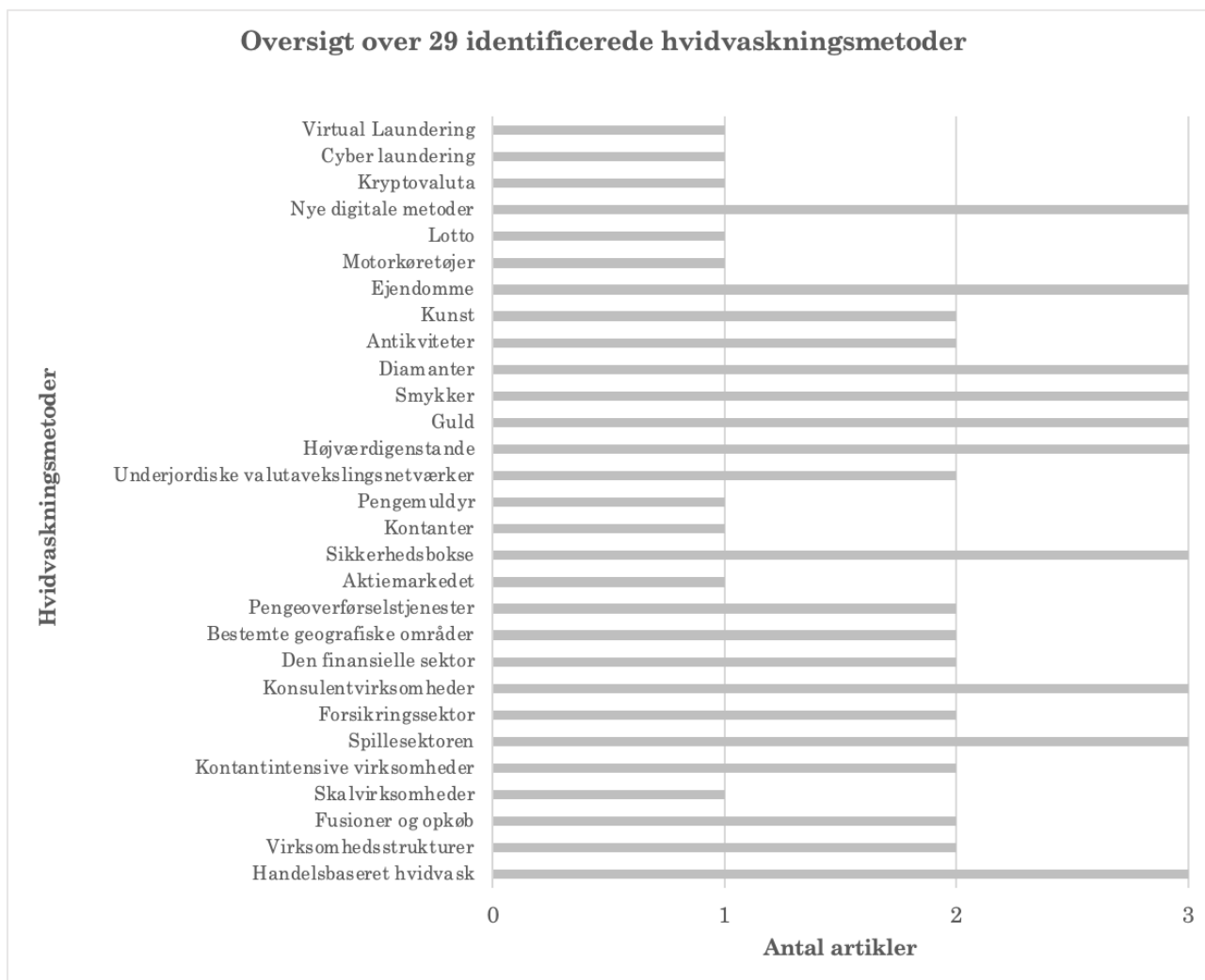
6 Analyse

Følgende behandler analysen af de 29 hvidvaskningsmetoder og de respektive kategorier. Først præsenteres alle identificerede metoder i figur 2, hvorefter disse metoder systematisk gennemgås med kategorierne som rammesættende for analysen. Slutteligt et opsummerende afsnit samt præsentation af figur 3, som illustrerer hvidvaskningsmetoderne i deres respektive kategorier.

6.1 Figur af metoder til hvidvaskning

Ud fra de 15 artikler er der kortlagt 29 hvidvaskningsmetoder, som er præsenteret i følgende figur 2. Y-aksen angiver hvidvaskningsmetoden, hvor x-aksen beskriver, hvor mange artikler, der angiver denne metode som relevant.

Figur 2.

Baseret på disse fund har jeg identificeret overordnede genre af hvidvaskningsmetoder, som er udmundet i ni kategorier: handelsbaseret hvidvask, generelle virksomhedsstrukturer, branchespecifikke virksomhedsstrukturer, sikkerhedsbokse, kontanter, muldyr, underjordiske valutavekslingsnetværk, højværdigenstande og digitale metoder. Analysen gennemgår de ni kategorier og deres tilhørende metoder. Denne afsluttes med et opsummerende afsnit, der tilbyder et overblik over, hvilke metoder, der bliver anvendt til hvidvaskning af penge ud fra et internationalt forskningsperspektiv.

6.2 Handelsbaseret hvidvask: en definition og eksempel

Den første kategori omhandler handelsbaseret hvidvaskning, som er et begreb præget af betydelig kompleksitet med hensyn til en entydig definition. Begrebet defineres forskelligt i litteraturen (afsnit 6.2.3), men ofte med udgangspunkt i den definition, som FATF har opstillet, som beskrives i følgende afsnit. På baggrund heraf vil dette afsnit først fokusere på at definere handelsbaseret hvidvaskning og illustrere det med et konkret eksempel for at give læseren en klar forståelse af, hvad begrebet indebærer. Denne tilgang vil være gældende for denne kategori og ikke for de øvrige.

6.2.1 En definition af handelsbaseret hvidvask

FATF's definition af handelsbaseret hvidvask henviser til hvidvaskningsmetoden, hvor kriminelle udnytter den legitime handel til at hvidvaske illegale midler. Gennem handel kan aktører flytte store mængder midler på en måde, der er vanskelig at opdage, da det blandes med legitime forretninger i store handels- og transaktionsvolumener. Mere specifikt betyder dette, at der fremstilles legitim handel med varer eller services, mens der fuskes med fakturaerne eller informationerne deri. Dette kan henvise til forfalskning eller genbrug af fakturaer samt over- eller underfakturering af pris, varer og tjenester. På den måde vil denne handling fremstå som legitim handel af eksempelvis varer, men være en facilitator for hvidvaskning af penge (FATF – Egmont Group, 2020). Følgende er et eksempel på handelsbaseret hvidvaskning. Dette speciale er skrevet til generalisten, hvorfor eksemplet nøje er udpenslet med detaljer og baggrundsinformation.

6.2.2 Eksempel på handelsbaseret hvidvaskning

6.2.2.1 Baggrundsinformation:

Aktør A af ejer af et tøjfirma, der udadtil fremstilles som en legal forretning og A's primære indkomstkilde. Ved siden af dette sælger A narkotika. Gennem salg af narkotika har A erhvervet 10.000 kroner i kontanter. Disse penge er illegale og kan ikke umiddelbart bruges i den legale økonomi, da de vil vække mistanke hos myndigheder og banker. For at skjule pengenes ulovlige oprindelse og integrere dem i den legale økonomi, udtænker Aktør A en plan, der involverer A's eget tøjfirma og en gammel ven, Aktør B, som er ejer af et kasino. A kontakter B og forklarer, at han har brug for at få de 10.000 kroner til at fremstå som lovlige indtægter. B, som tidligere har samarbejdet med A om kriminelle aktiviteter, går med til at hjælpe. De aftaler, at kasinoet skal "købe" merchandise tøj fra A's tøjfirma for præcis 10.000 kroner.

B modtager de 10.000 kroner i kontanter fra A. I stedet for at beholde pengene, indsætter B dem i kasinoets kasse og registrerer dem som en del af kasinoets daglige indtjening. Dette er muligt, fordi kasinoer ofte håndterer store mængder kontanter, hvilket gør det lettere at skjule ulovlige midler.

6.2.2.2 Den handelsbaserede hvidvaskning

A udsteder en faktura til B's kasino for merchandise tøj, hvor det er angivet, at kasinoet har købt tøj for en værdi af 10.000 kr. Fakturaen ser helt legitim ud og kan fremvises som dokumentation, hvis nogen spørger ind til transaktionen. B betaler denne faktura. Nu fremstår de 10.000 kroner som en helt almindelig betaling for en handel mellem to virksomheder

6.2.2.3 Udvidelse af eksemplet: Overfakturering, flere & færre aktører

Der er ingen grænser for kompleksiteten af handelsbaseret hvidvaskning, og vil formentligt ofte forsøgt at blive gjort mest muligt kompliceret grundet opdagelsesrisikoen. Følgende er få eksempler på, hvordan ovenstående eksempel kunne udvides og samtidig være inden for handelsbaseret hvidvasknings definition. Dog skal det understreges at følgende tre fremhævede eksempler blot er toppen af isbjerget af udvidelser.

- I stedet for at udstede en faktura på præcis 10.000 kroner, kunne A have udstedt en faktura på 12.000 kroner og faktisk levere merchandise til en værdi af 2.000 kroner. De

resterende 10.000 kroner ville stadig være ulovlige midler, der blev vasket gennem overfakturering.

- Handlen kunne også have involveret flere aktører eller virksomheder for at gøre det endnu sværere at spore pengene. For eksempel kunne A have sendt fakturaen til en mellemmand eller en tredje virksomhed, som derefter videresendte betalingen til A's tøjfirma. På denne måde bliver transaktionskæden længere og mere kompleks, hvilket gør det sværere for myndighederne at opdage forbindelsen mellem de involverede parter.
- Hvis Aktør A ejede både tøjfirmaet og kasinoet, kunne han selv have stået for hele processen uden at involvere en ekstern aktør. Han kunne have brugt kasinoet til at indsætte de illegale kontanter og derefter overført dem til tøjfirmaet som betaling for en fiktiv handel. Dette ville gøre det endnu sværere at opdage, da begge virksomheder ville fremstå som legitime og under A's kontrol.

6.2.3 Opsummering

Eksemplet illustrerer, hvordan handelsbaseret hvidvaskning udnytter handelsforretninger til flytning af midler. Derudover fremhæver det også, hvordan en sådan hvidvaskningsproces er kompleks og uundgåeligt involverer en kompleksitet, anden kriminalitet og eventuelt flere hvidvaskningsmetoder. I dette eksempel, og for definerings af hvidvaskning generelt, er det væsentligt at lægge mærke til, at fokuset er de illegale midler, som er flyttet gennem handelsforretningerne kontra de varer, tjenester og forretninger, der anvendes til dette (tøjfirma og kasino). Dette er ligeledes gældende for type af kriminalitet (narkotikasalg) og i hvilken type midler, der er tale om (kontanter). Hvad disse specifikt indebærer er ikke væsentligt i denne sammenhæng, blot at disse er til stede til facilitering af handelsbaseret hvidvaskning (FATF – Egmont Group, 2020).

6.2.4 En definitionsudfordring i litteraturen og i dette speciale

En udfordring ved at undersøge handelsbaseret hvidvaskning, er dens forskellige afgrænsninger igennem litteraturen. Menz (2011) angiver selv, at definitionen er så bred, at næsten enhver hvidvaskning kan siges at være handelsbaseret. I modsætning ser Gobena (2023) en tydelig afgrænsning for hvornår, hvidvaskning kan siges at være handelsbaseret og kortlægger tre typer: forfalskning af pris, forfalskning af mængden af varer, og fiktive handelsaktiviteter. Grundet de forskellige definitioner af handelsbaseret hvidvaskning, så er det også forskelligt, hvorvidt andre hvidvaskningsmetoder bliver kategoriseret som værende handelsbaseret. Dette speciale anvender FATF's førnævnte definition. For gennemsigtighedens

skyld, så vil jeg ikke kategorisere og fortolke andre hvidvaskningsmetoder som værende handelsbaseret hvidvaskning eller en del af dette, hvis ikke dette er angivet af artiklen.

6.3 Handelsbaseret hvidvask

Kategorien handelsbaseret hvidvaskning er fremtrædende i de 15 artikler, hvor tre artikler - Akartuna et al. (2024), Gobena (2023), og Menz (2011) - specifikt adresserer handelsbaseret hvidvaskning. Følgende en gennemgang af disse tre perspektiver.

Akartuna et al. (2024) har udført et scooping review baseret på data fra 105 rapporter om hvidvaskning i varierende omfang. På baggrund af disse rapporter har de kortlagt de 16 mest nævnte metoder af hvidvaskning. Ud af disse 15 metoder, så finder forfatterne, at handelsbaseret hvidvaskning er den metode, som flest rapporter nævner. Den bliver nævnt af 17 rapporter. Artiklen definerer ikke, hvad der anses som værende handelsbaseret hvidvaskning, men beskriver i en diskussion af dette, hvordan det henviser til udnyttelse af handel til at skjule midler. Der behandles eksempler som falske faktureringer, og det fremhæves, at fokus er på midlerne, der flyttes, frem for varerne. Denne beskrivelse minder om den ovenstående definition af FATF.

Gobena (2023) undersøger handelsbaseret hvidvask i Etiopien og beskriver det som tæt knyttet til misbrug af international handel. Tre typiske teknikker identificeres: forfalskning af pris, forfalskning af mængden af varer og fiktive handelsaktiviteter. Prisforfalskning involverer under- eller overfakturering. Fiktive handelsaktiviteter omfatter fiktiv import/eksport og multiple faktureringer.

Menz (2019) analyserer handelsbaseret hvidvaskning med fokus på specifikke transaktioner og definerer det som processen, hvor kriminelt udbytte skjules, og værdier flyttes gennem handelstransaktioner. Teknikker som over- eller underfakturering, multiple faktureringer, over- og underforsendelse samt falsk beskrivelse af varer fremhæves. Menz bemærker, at skelnen mellem generel hvidvaskning og handelsbaseret hvidvaskning er vag, da handelsbaseret hvidvask ofte beskrives som hvidvaskning generelt. Forfatteren argumenterer for, at definitionen af handelsbaseret hvidvask er så bred, at næsten enhver hvidvaskningsaktivitet kan tolkes som værende handelsbaseret. Dette understreges ved, at artiklen i flere tilfælde anvender begrebet hvidvask til beskrivelse af handelsbaseret hvidvaskning.

6.4 Udnyttelse af generelle virksomhedsstrukturer

Misbrug af virksomhedsstrukturer er et tilbagevendende tema i de 15 artikler. Denne kategori omfatter metoder, hvor aktører udnytter de generelle rammer og muligheder, som virksomhedsstrukturer tilbyder, til hvidvaskning, uden dette er grundet en specifik branche. En artikel, Akartuna et al. (2024), adresserer dette direkte, hvilket vil blive præsenteret først. Dog er misbrug af virksomhedsstrukturer et bredt begreb, og har rødder i en lang række andre metoder, hvor man på samme vis kan sige, at dette er en udnyttelse af, hvordan virksomheder er opbygget og fungerer generelt. Flere hvidvaskningsmetoder er derfor klassificeres som former for misbrug af virksomhedsstrukturer og tjenester: fusioner og opkøb af virksomheder, skalvirksomheder og kontantintensive virksomheder.

Akartuna et al. (2024) identificerer, at misbrug af virksomhedsstrukturer i forskellige former omtales i 12 rapporter. Misbrug af virksomhedsstrukturer angives som en af de 16 mest nævnte hvidvaskningsmetoder ud af de 105 rapporter. Dog defineres denne ikke yderligere.

6.4.1 Fusioner og opkøb af virksomheder

Teichmann & Maximilian (2017) præsenterer, hvordan fusioner og opkøb af virksomheder, kan anvendes som en metode til hvidvaskning ved at udnytte subjektive værdiansættelser. Dokumenter for køb af virksomheder, som er vurderet af korrupte revisorer, kan give ulovlige midler et legitimt udseende. Artiklen præsenterer desuden anvendelsen af udenlandske "business angels", hvor enten eksterne aktører eller interne aktører, der udgiver sig for at være eksterne aktører under falsk navn, tilbyder at fungere som "nye" ejere og opkøber virksomheden. Gennem denne metode kan der tilføres illegale midler til virksomheden, hvilket gør det muligt at vaske pengene rene.

Understøttende undersøger Schneider (2004) 149 hvidvaskningssager i Canada, hvor forfatteren finder, at i 32,9% af de undersøgte hvidvaskningssager i Canada, der var der tilfælde af, at virksomheder var etableret eller opkøbt med hensigt på at hvidvaske midler. Dette uddybes ikke yderligere.

6.4.2 Skalvirksomheder

Gobena (2023) undersøger, hvordan skalvirksomheder bruges som værktøjer til hvidvaskning af penge. Skalvirksomheder beskrives som facadevirksomheder, der angiver at have forretning eller drift, uden dette er tilfældet. Illegale midler kan sættes ind i disse virksomheder, så disse fremstilles som legitim indtjening. Artiklen fremhæver, at manglende regulering og opsyn med ejerskab og virksomheder giver kriminelle mulighed for at udnytte disse strukturer. Derudover nævnes skalselskaber også i sammenhæng med hvidvaskning af kontanter, hvor disse skalvirksomheder fremhæves, specielt hvis facaden angiver en forretning, der normalt er kontantintensiv.

6.4.3 Kontantintensive virksomheder

Misbrug af kontantintensive virksomheder adresseres direkte i to artikler. Denne metode er under kategorien virksomhedsstrukturer, da denne ikke henviser direkte til en specifik branche. Dog er det ikke en generel ting, at virksomheder er kontantintensive, og selvom dette ikke henviser til én specifik branche, så omfatter begrebet en god håndfuld af bestemte brancher. Derfor kan dette både siges at være og ikke at være branchespecifik. Denne er dog stadig placeret i denne kategori grundet dens generelle karakter, men som en overgang til næste kategori om branche specifikke virksomhedsstrukturer. Desuden kan senere nævnte branchespecifikke forretninger også være af en kontantintensiv karakter. Dette vil blive adresseret ved fremstilling af disse metoder og vil ikke blive nævnt yderligere i dette afsnit.

Gilmour & Ridley (2015) præsenterer, hvordan kontantintensive virksomheder, der ofte behandler store kontanttransaktioner, er ideelle til at integrere ulovlige midler i det legitime system. Dette gennem over- eller underfakturering af varer og tjenester og rapporterer falske salg. Trods forebyggelsesinitiativer forbliver de attraktive for kriminelle, da forretningerne håndterer store mængder kontanter, hvilket gør det lettere at blande illegitime midler med legitime indtægter. Artiklen påpeger, at disse virksomheder kan udnyttes gennem falske salg, prismanipulation og som skalkeskjul uden reel forretningsaktivitet, hvilket gør dem svære at opdage for regulerende myndigheder. Denne pointe understøtter Gobenas (2023) argument fra forrige afsnit om, at skalvirksomheder udnyttes til hvidvaskning, når de fremstår som kontantintensive forretninger.

Akartuna et al. (2024) identificerer, at hvidvaskningstypen kontantintensive virksomheder nævnes i fire rapporter. Forfatterne definerer ikke denne metode yderligere, men diskuteres i

flæng med andre sektorer, som ligeledes kan siges at have en kontantintensiv karakter eksempelvis spilindustrien.

6.5 Udnyttelse af branchespecifikke virksomhedsstrukturer

Som førnævnt så er det et gentagende tema i de 15 artikler, hvordan virksomheder på forskellig vis bruges til hvidvaskning. Denne kategori omhandler virksomheder og sektorer, som netop kan udnyttes til disse formål, hvor særlige brancher skaber rammerne for hvidvask. Selvom artiklerne ikke direkte fokuserer på udnyttelsen af branchespecifikke virksomheder, fremhæves flere eksempler, hvor bestemte virksomheder kan facilitere hvidvaskning grundet den specifikke branche: spillesektoren, forsikringsbranchen, konsulentvirksomheder og den finansielle sektor.

6.5.1 Spillesektoren

Akartuna et al. (2024) identificerer spillesektoren som en af de 16 mest nævnte hvidvaskningsmetoder. Denne nævnes i 12 rapporter. Det ekspliciteres ikke, hvad spillesektoren specifikt indebærer. Dette er udfordrende, da dette både kan omfatte digitale spillesider og online kasinoer, hvilket vil gøre denne metode mere relevant i kategorien om digitale metoder. Dog nævner forfatterne denne metode i deres diskussion, hvor der fokuseres på anvendelse af fysiske kasinoer, hvor både ejer og udefrakommende kan anvende dette til hvidvask. Dette danner grundlag for, at denne metode er placeret i denne kategori fremfor brug af digitale metoder.

6.5.2 Forsikringssektoren

Akartuna et al. (2024) identificerer forsikringssektoren som en af de 16 mest nævnte hvidvaskningsmetoder. Denne nævnes i syv rapporter. Der forklares eller kommenteres ikke yderligere på denne metode i artiklen.

Schneider (2004) finder ud fra de 149 undersøgte hvidvaskningssager i Canada, at misbrug af forsikringsselskaber optræder i 64,4% af sagerne. Schneider kommenterer dog på dette fund med, at gerningsmanden i langt de fleste tilfælde ikke har haft som hensigt, at specifikt anvende forsikringssektoren som middel til hvidvaskning. Dette er opstået, da aktiver som køretøjer, ejendomme og fartøjer, erhvervet med udbytte fra kriminelle aktiviteter, kræver forsikring. I et mindre antal tilfælde blev forsikringssektoren imidlertid målrettet brugt som en finansiell tjenesteudbyder til hvidvaskning af udbyttet fra kriminalitet. Sådanne tilfælde omfattede erhvervelse af eksempelvis livsforsikringer.

6.5.3 Konsulentvirksomheder

Teichmann & Maximilian (2017) og Teichmann & Falker (2020) belyser, hvordan konsulentfirmaer fungerer som effektive redskaber til hvidvaskning af penge. Dette da konsulentvirksomheder ofte opererer uden nævneværdig regulering. Derudover gør virksomhedernes immaterielle og subjektive ydelser det vanskeligt at måle deres faktiske værdi, hvilket skaber en ideel ramme for at opbygge en illusion af legitimitet. Teichmann & Maximilian (2017) har udarbejdet en spørgeskemaundersøgelse, hvor 181 compliance-medarbejdere har angivet, hvilke hvidvaskningsmetoder, de har observeret. Dette har resulteret i kortlægning af 12 hvidvaskningsmetoder. Resultatet viser yderligere, at 46,1 % af informanterne har angivet at have oplevet hvidvaskning gennem konsulentvirksomheder. Ud af de 12 så er denne hvidvaskningsmetode den, som flest har angivet at have oplevet én eller flere gange.

Akartuna et al. (2024) angiver hvidvaskningsmetoden misbrug af juridiske tjenester som en af de 16 mest nævnte metoder. Denne optræder i tre rapporter. Der kommenteres ikke yderligere på denne metode i artiklen.

6.5.4 Den finansielle sektor

Misbrug af den finansielle sektor er et gentagende tema i de 15 artikler. En artikel, Akartuna et al. (2024), adresserer dette direkte, hvilket vil blive præsenteret først. Dog er den finansielle sektor et bredere fænomen, hvor der er identificeret flere hvidvaskningsmetoder, som kan klassificeres som værende misbrug af den finansielle sektor: finansielle sektor og banker i bestemte geografiske områder, pengeoverførselstjenester og aktiemarkedet.

Akartuna et al. (2024) angiver misbrug af den finansielle sektor som en af de 16 mest nævnte, hvor denne metode nævnes i syv rapporter. Der kommenteres ikke yderligere på dette i artiklen.

Derudover identificerer Akartuna et al. (2024) hvidvaskningsmetoder, som ligeledes kan siges at være misbrug af den finansielle sektor. Herunder misbrug af banktjenester, som sidestilles med ovenstående, og som ligeledes er en af de 16 mest nævnte metoder. Denne nævnes 16 steder. Yderligere identificerer artiklen misbrug af lån og sikkerhedsstillelse, som sidestilles med de ovenstående. Denne nævnes i ni rapporter. Disse hvidvaskningsmetoder uddybes ikke i artiklen.

6.5.4.1 Den finansielle sektor i bestemte geografiske områder

Gobena (2023) analyserer Etiopiens finansielle sektor som sårbar over for hvidvaskning. Selvom landets økonomiske isolation, strenge valutakontrol og begrænsede finansielle tjenester reducerer nogle risici, så udnyttes svagheder som manglen på et nationalt ID-system og utilstrækkelig kontrol. Kriminelle åbner flere bankkonti under falske identiteter, opdeler store beløb i mindre (smurfing) og bruger import- og eksportvirksomheder til hvidvaskning.

Teichmann & Maximilian (2017) angiver, at når det kommer til udnyttelse af banker for hvidvaskning, så er bankerne i Dubai at foretrække. Byen er kontantintensiv og tilbyder offshore-områder, som er forbundet med resten af verden. Hvidvaskningsaktører kan nemt oprette selskaber ved hjælp af stråmænd og åbne bankkonti i selskabets navn, som kan anvendes til hvidvaskning. Ideelt set samarbejder hvidvaskningsaktører med diskrete banker, som har begrænset samarbejde med myndighederne eller korrupte compliance-afdelinger. Artiklen har som førnævnt gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt 181 compliance-medarbejdere, der har rapporteret deres observationer af hvidvaskningsmetoder. Undersøgelsen identificerede 12 forskellige metoder til hvidvaskning. Ifølge resultaterne har 40,3% af informanterne oplevet denne hvidvaskningsmetode én eller flere gange.

6.5.4.2 Pengeoverførselstjenester

Akartuna et al. (2024) angiver udnyttelse af pengeoverførselstjenester som en af de 16 mest nævnte, hvor denne metode nævnes i 11 rapporter. Artiklen adresserer ikke denne metode yderligere. Dette er udfordrende, da dette både kan henvise misbrug af fysiske og/eller digitale pengeoverførselstjenester. De fysiske pengeoverførselstjenester vil muligvis kunne udnyttes grundet branchens kontantintensive karakter. Derimod hvis der henvises til digitale pengeoverførselstjenester, så kan denne metode tilbyde blandt andet involvering af flere og fremmede aktører og smurfing. Dette vil placere denne hvidvaskningsmetode i kategorien for digitale metoder. Dog sidestilles denne metode med en metode, der henviser til nyere betalingsløsninger, som er placeret i kategorien for digitale metoder. Derudover er digitaliseringen heller ikke det bærende element i hvidvaskningsmetoden eller årsagen til den metodes eksistens. Det bærende er det finansielle element, hvilket er argumentet for denne metodes placering i denne kategori.

Schneiders (2004) undersøgelse understøtter pengeoverførsels anvendelighed for hvidvaskning, og angiver, at disse sammen med valutavekslingscentre forekom i 17,4 % af de 149 analyserede hvidvaskningssager i Canada.

6.5.4.3 Aktiemarkedet

Schneider (2004) beskæftiger sig som den eneste med aktiemarkedet, og finder, at i 7,4% af de 149 undersøgte hvidvaskningssager, så var der tilfælde af hvidvaskning gennem aktiemarkedet. Dette uddybes ikke yderligere.

6.6 Udnyttelse af sikkerhedsbokse

Teichmann & Falck (2020) og Teichmann & Maximilian (2017) angiver, at sikkerhedsbokse hos private virksomheder, særligt i Schweiz, er særligt attraktive for både små og professionelle hvidvaskningsaktører på grund af deres høje grad af anonymitet og sikkerhed. Private virksomheder, der udbyder disse bokse, er ikke forpligtet til at identificere ejeren af boksen, hvilket gør det næsten umuligt for myndigheder at spore de skjulte midler. Hvidvaskningsaktører kan opbevare kontanter, guld eller andre værdigenstande i disse bokse uden at efterlade spor, samt kan aktiver overføres ved blot at give nøglen videre til en anden person. Denne metode kræver ingen avancerede ressourcer, dog skjuler den heller ikke pengenes oprindelse. Opdagelse sker sjældent og typisk kun i tilfælde, hvor lejen for boksen ikke betales. Teichmann og Maximilians (2017) førnævnte spørgeskemaundersøgelse af compliance-medarbejders observation af hvidvaskningsmetoder viser, at 19,5 % af de adspurgte har oplevet sikkerhedsbokse blive anvendt til hvidvaskning én eller flere gange.

Schneider (2004) understreger sikkerhedsboksens anvendelighed som metode til hvidvaskning, og finder, at i 76,5 % af de 149 undersøgte hvidvaskningssager i Canada, var sikkerhedsbokse involveret.

6.7 Udnyttelse af kontanter

Gobena (2023) er den eneste artikel, der adresserer brug af kontanter, som en metode til hvidvaskning. Artiklen fremhæver hvidvaskning af kontanter som værende attraktiv – specielt kontantintensive lande som Etiopien. Hvidvaskning af illegale kontanter nævnes i sammenhæng med køb og salg på ulovlige markeder, skalvirksomheder og underjordiske valutavekslingsnetværker. Desuden spiller fysisk transport af kontanter til nabolande en central rolle i hvidvaskningsprocesserne, hvor smuglingsnetværk forsyner grænseregioner og omlægger kontanter til legitime eksportindtægter eller ulovlige markeder. Artiklen argumenterer, at kontanttransaktionernes anonymitet og manglen på revisionsspor gør dem særligt attraktive for kriminelle. Denne praksis har både lokale og transnationale

implikationer, hvor Gobena argumenterer for, at kontantbaseret hvidvaskning ikke kun underminerer Etiopiens økonomi, men også kan bidrage til globale økonomiske udfordringer.

Til trods for at det kun er én artikel, der direkte adresserer brug af kontanter som hvidvaskningsmetode, så spiller kontanter en rolle i næsten alle andre kategorier. Flere af de førnævnte metoder ville ikke eksistere, hvis kontanter opholdt med at have værdi eksempelvis kontantintensive virksomheder. Derudover nævner Gobena (2023) selv kontanters rolle for skalvirksomheder og underjordiske valutavekslingsnetværker. Kontanter har altså en gennemgående sekundær rolle for hvidvaskningsmetoder.

6.8 Pengemuldyr

Akartuna et al. (2024) angiver anvendelse af pengemuldyr, eller muldyr (money mules), som en af de 16 mest nævnte metoder, hvor denne nævnes i 12 rapporter. Artiklen uddyber ikke, hvad dette begreb indebærer eller betyder i praksis.

6.9 Brug af underjordiske valutavekslingsnetværk

Gobena (2023) belyser brugen af ulovlige hawala-systemer som et centralt redskab for hvidvaskning, der udgør både en selvstændig forbrydelse og et instrument til hvidvaskning. Det ulovlige hawala-system involverer et komplekst netværk af aktører: pengeindsamlere i udlandet, hawaladarer (systemets kontrollører), valutakøbere og lokale agenter. At anvende hawala til hvidvaskning kan blandt andet foregå ved, at en afsender betaler en hawaladar med illegale erhvervede kontanter muligvis med lokal valuta. Denne hawaladar instruerer en anden hawaladar om at udbetale beløbet i eventuelt anden valutaform. Transaktionerne registreres ikke, men afregnes senere mellem hawaladars gennem handel, kontanter eller andre midler. De illegale erhvervede midler stammer ofte fra skatteunddragelse, ulovlig valutahandel og menneskehandel. Gobena fremhæver systemets transnationale karakter og finansielle institutioners ufrivillige involvering gennem mistænkelige transaktionsmønstre som multiple overførsler, store kontanttransaktioner og brug af forskellige bankfilialer.

Teichmann & Falker (2021) undersøger ligeledes brugen af underjordiske valutavekslingsnetværker. Artiklen fremhæver netværkernes udfordringer herunder afhængigheden af et allerede etableret kriminelt netværk, gensidig tillid mellem parterne og krav om sikkerhed for at undgå tyveri. Underjordiske valutavekslingsmetoder er vanskelige at opdage, da penge ofte ikke fysisk forlader et land, og transaktionerne foregår udenom finanssektoren. En kvantitativ spørgeskemaundersøgelse blandt compliance-medarbejdere om

deres oplevelser med hvidvaskningsmetoder inden for de seneste tre år viser, at 87,3 % af dem ikke har stødt på denne metode. Dette finder artiklen ikke overraskende, da disse underjordiske valutavekslingsnetværker fungerer uden om bankerne. Forfatterne angiver, at dette kunne tyde på, at compliance-medarbejdere simpelthen ikke har blik for denne metode.

6.10 Udnyttelse af højværdigenstande

Flere artikler fremhæver at højværdigenstande udgør en attraktiv metode til at skjule eller flytte store summer af ulovligt erhvervede penge. Fire artikler adresserer højværdigenstande direkte. Disse præsenteres i følgende afsnit. Derudover er der flere artikler, der beskæftiger sig med enkelte bestemte værdigenstande, som kan klassificeres i denne kategori: guld, smykker, diamanter, antikviteter, kunst, ejendomme, motorkøretøjer og lotteribilletter.

Teichmann & Maximilian (2017) finder, at højværdigenstande har flere karakteristika, der gør dem særligt egnede til hvidvaskning. De er let tilgængelige på både legitime og illegitime markeder og kan hurtigt omsættes. Disse genstande bevarer generelt deres værdi over tid og er nemme at transportere. Deres diskrete natur og almindelige forekomst reducerer risikoen for opdagelse.

Schneider (2004) finder ud fra sin undersøgelse af 149 hvidvaskningssager i Canada, så er der anvendt højværdigenstande i 9,4 % af sagerne. Schneider kategoriserer højværdigenstande som værende smykker, diamanter, guld og mønter – herunder både valuta og samleobjekter. Artiklen har dermed et snævrere fokus på højværdigenstande sammenlignet med andre studier, da den kun inkluderer disse specifikke kategorier. Dog skelnes der ikke yderligere mellem dem, og eftersom kategorien stadig dækker flere typer værdigenstande, vurderer jeg, at det er relevant at medtage i denne kategori.

Akartuna et al. (2024) identificerer højværdigenstande som en af de 16 mest nævnte metoder, hvor denne strategi fremgår i syv rapporter. Artiklen inkluderer ædelstene, ejendomme, ulovlige varer, handelsvarer, køretøjer og luksusgenstande som eksempler på genstande, der falder inden for denne kategori. Derudover identificerer Akartuna et al. (2024) det at fysisk flytte højværdigenstande over landegrænser som en af de 16 mest nævnte hvidvaskningsmoder. Denne nævnes i ti rapporter og uddybes ikke yderligere.

Gobena (2023) beskæftiger sig ikke direkte med anvendelse af højværdigenstande, men fremhæver at køb og salg af disse på ulovlige markeder er en attraktiv metode til at hvidvaske illegale kontanter. Derudover at fysisk flytning af kontanter over landegrænser udgør en central

rolle i hvidvaskning, hvor smuglingsnetværker omlægger kontanterne til at virke legitime eller ind på ulovlige markeder. Kontanterne kan her ses som en højværdigenstand, der smugles med henblik på hvidvaskning.

6.10.1 Guld

Teichmann & Maximilian (2017) og Teichmann & Falker (2023) identificerer guld som en af de mest effektive måder til hvidvaskning. Ved at konvertere ulovlige penge til guld og derefter omsmelte det, kan kriminelle maskere midlernes oprindelse. Opbevaring i anonyme depoter, eksempelvis i Schweiz, og salg ved prisstigninger integrerer værdierne i den legale økonomi. Metoden indebærer udfordringer som dokumentation og svindelrisiko. Dog er denne stadig populær. Teichmann & Falker (2023) undersøger denne metode i tysktalende europæiske lande, hvor denne fremhæves som effektiv med lav risiko for opdagelse. Resultater fra Teichmann & Maximilians (2017) spørgeskemaundersøgelse viser, at 28,4 % af compliance-medarbejder har observeret denne metode én eller flere gange.

Gilmour (2017) angiver guld som en relevant metode til hvidvaskning. I en spørgeskemaundersøgelse af informanter fra forskellige professionelle AML-miljøer, angiver 25 ud af 118 respondenter guld som det foretrukne middel, grundet dets vedvarende høje værdi og begrænsede tilgængelighed. Guld sikrer velstand og er globalt eftertragtet, hvilket fremmer efterspørgslen og bevarer dens høje pris, hvilket styrker dets attraktivitet til hvidvaskning.

6.10.2 Smykker

Smykker en effektiv metode til hvidvaskning ifølge Teichmann & Maximilian (2017, 2020). Smykkers anonymitet og manglende standardpriser gør dem attraktive til hvidvaskning, da de bevarer værdien og let kan omsættes til kontanter. Resultat fra Teichmann & Maximilians (2017) spørgeskemaundersøgelse af compliance-medarbejder angiver, at 12,9 % har observeret denne hvidvaskningsmetode én eller flere gange.

Teichmann & Maximilian (2017, 2020) angiver to hovedmetoder til hvidvaskning gennem smykker: den første er at købe smykker kontant og hævde, at de er arvet, især hvis de er antikke uden serienumre, hvilket gør det svært for myndigheder at spore dem. Den anden metode involverer en smykkeforretning, hvor ulovlige midler integreres via fiktive klienter og transaktioner, muliggjort af manglende krav til kundeidentifikation i lande som Schweiz. Ekspertise i smykkemarkedet er nødvendig, enten gennem egen tilegnelse af viden eller ved at hyre rådgivere for at undgå fejl i vurderingen af smykkerne. Denne sidstnævnte metoder læner sig op ad hvidvaskningsmetoden brug af skalvirkksomheder.

Gilmour (2017) fremhæver smykker som en potentiel kanal for hvidvaskning, hvor guldsmede kan acceptere store kontantkøb. Smykkers kulturelle udbredelse og vanskelige værdiansættelse styrker denne anvendelse. I en spørgeskemaundersøgelse af informanter fra forskellige professionelle AML-miljøer, angiver 18 ud af de 118 respondenter smykker som en hyppig hvidvaskningsmetode.

6.10.3 Diamanter

Teichmann & Maximilian (2017) og Teichmann et al. (2024) fremhæver diamanter som en effektiv metode til hvidvaskning grundet deres holdbare værdi og bærbarhed. En metode fremhæves specielt, hvor man gennem oprettelse af et diamantfirma kan bruge illegale midler til at betale dele af varerne, hvor resten betales lovligt. Denne metode læner sig op ad handelsbaseret hvidvask. Dette kræver dog et dybt kendskab til diamantmarkedet og adgang til legitime certifikater for at undgå risikoen for svindel. Resultat fra Teichmann & Maximilians (2017) spørgeskemaundersøgelse af compliance-medarbejder angiver, at 20,9 % har observeret denne hvidvaskningsmetode én eller flere gange.

Gilmour (2017) påpeger, at diamanter, med deres høje værdi i små størrelser, er lette at skjule og transportere og derfor ideelle til hvidvaskning. Deres kvalitet er svær at vurdere, hvilket øger anvendeligheden. De handles let både lovligt og ulovligt og beholder typisk deres værdi. Som guld er diamanter svære at spore uden korrekt dokumentation, hvilket gør dem mindre sårbare overfor opdagelse. I en spørgeskemaundersøgelse af informanter fra forskellige professionelle AML-miljøer, angiver 20 ud af de 118 respondenter diamanter som en hyppig hvidvaskningsmetode.

6.10.4 Antikviteter

Teichmann & Maximilian (2017) præsenterer, hvordan antikviteters usikre og vanskeligt målbare værdi kan udnyttes. Dette skaber en ideel situation for hvidvaskningsaktører, der anvender markedet præget af lav gennemsigtighed. Strategien indebærer køb af mindre kendte, robuste objekter, hvis værdi er svær at sammenligne. Resultat fra Teichmann & Maximilians (2017) spørgeskemaundersøgelse af compliance-medarbejder angiver, at 15,3 % har observeret denne hvidvaskningsmetode én eller flere gange.

Gilmour (2017) angiver, at antikviteter er anvendelige til hvidvaskning. I artiklen kommenteres der ikke individuelt på antikviteters anvendelighed, hvor der henvises til det overordnede argument for at anvende højværdigenstande: vedvarende høje værdi og subjektive værdiansættelse. I spørgeskemaundersøgelsen af informanter fra forskellige professionelle

AML-miljøer, angiver 13 ud af de 118 respondenter antikviteter som en hyppig hvidvaskningsmetode.

6.10.5 Kunst

Teichmann & Maximilian (2017) angiver, at kunstmarkedet udgør et attraktivt område for hvidvaskning på grund af dets mangel på gennemsigtighed og regulering. De usikre prisfastsættelser og mulighed for kontantbetaling gør det muligt for hvidvaskningsaktører at købe værdifulde kunstværker fra diskrete private samlere. Processen kræver teknisk ekspertise, sikre lagringsfaciliteter og gode kontakter i kunstverdenen. Dette understreger kunstens rolle som et værktøj for hvidvaskning. Resultat fra Teichmann & Maximilians (2017) spørgeskemaundersøgelse af compliance-medarbejder angiver, at 26,8 % har observeret denne hvidvaskningsmetode én eller flere gange.

Gilmour (2017) identificerer kunst som et væsentligt aktiv for hvidvaskning af penge, især på grund af det stigende salg af kunstværker, der ofte indbefatter høje værdier og betydelig prestige. I spørgeskemaundersøgelsen af informanter fra forskellige professionelle AML-miljøer, angiver 18 ud af de 118 respondenter kunst som en hyppig hvidvaskningsmetode.

6.10.6 Ejendomme

Teichmann & Maximilian (2017) præsenterer ejendomssektorens sårbarhed over for hvidvaskning. Det fremhæves hvordan stråmand og andre tredjeparter kan fremstå som ejere af ejendomme, som er købt for illegale midler, hvorefter illegale midler kan anvendes til betaling for renovering og vedligeholdelse. I artiklens spørgeskemaundersøgelse af compliance-medarbejdere, så angiver 34,4 % af de adspurgte at have observeret denne hvidvaskningsmetode én eller flere gange.

Schneiders (2004) artikel understøtter dette, hvor resultatet af de 149 undersøgte hvidvaskningssager angiver, at der i 55,7 % af sagerne var involveret køb af ejendomme med illegale midler.

Akartuna et al. (2024) angiver ejendomssektoren som en af de 16 mest nævnte hvidvaskningsmetoder, hvor denne metode nævnes i to rapporter. Dette uddybes ikke. En udfordring med denne metode er, at i de 16 mest nævnte metoder, så er ejendomssektoren nævnt to gange. Først og fremmest som selvstændig metode, men derudover også som indhold i metoden højværdigenstande generelt (afsnit 6.10). Muligvis henvises der til udnyttelse af ejendomssektoren på to forskellige måder, men dette uddybes ikke. En mulig tolkning er, at ejendomme klassificeres som højværdigenstande, fordi de typisk involverer køb og eventuel

renovering finansieret med ulovlige midler. Når ejendomssektoren derimod fremstår som en selvstændig kategori, parallelt med højværdigenstande, kan det indikere brugen af fiktive lejere som led i hvidvaskningsaktiviteter. I så fald burde ejendomssektoren snarere placeres under kategorien for branchespecifikke virksomheder. Dette forbliver dog spekulation på grund af manglende kontekst og forklaringer. Artiklen nævner imidlertid eksplicit ejendomssektoren under højværdigenstande, hvilket forklarer dens placering her.

6.10.7 Motorkøretøjer

Schneider (2004) beskæftiger sig som den eneste med motorkøretøjer, og finder, at i 59,7 % af de 149 undersøgte hvidvaskningssager, så var der tilfælde af, at motorkøretøjer var købt gennem illegale midler med henblik på hvidvaskning af disse.

6.10.8 Lotteribilletter

Gilmour (2017) beskæftiger sig som den eneste artikel med lotteribilletter. Artiklen anser den for en mindre men relevant metode for hvidvaskning. Denne metode er ikke uddybet, hvilket er udfordrende, da denne ikke på samme vis deler karakteristika som generelle højværdigenstande som vedvarende høje værdi og subjektive værdiansættelse. Dog kan disse stadig erhverves gennem illegale midler. Denne er ligeledes angivet af Gilmour som en værdigenstand for hvidvaskning, hvilket giver grundlag for, at dette speciale klassificerer denne på samme vis. I spørgeskemaundersøgelsen af informanter fra forskellige professionelle AML-miljøer, angiver 3 ud af de 118 respondenter lotteribilletter som en relevant hvidvaskningsmetode.

6.11 Brug af digitale metoder

Kategorien digitale metoder henviser til en genre af hvidvaskning, hvor det er digitaliseringen og teknologien, der danner rammer for facilitering af hvidvaskning. Denne kategori adresseres ikke direkte i artiklerne, men flere af de identificerede hvidvaskningsmetoder kan klassificeres under denne kategori: nye digitale betalingsløsninger, kryptovaluta, cyber laundering og virtual laundering.

6.11.1 Nye digitale betalingsløsninger

Akartuna et al. (2024) angiver at have fundet 14 rapporter, der nævner misbrug af nye betalingsløsninger som anvendelse til hvidvaskning. Der kommenteres ikke på, hvad nye betalingsløsninger indebærer. Denne er dog inkluderet i denne kategori grundet en formodning om, at der henvises til digitale betalingsløsninger.

Gobena (2023) analyserer, hvordan nye teknologiske betalingsformer, inklusive mobilbank, mobilbetaling, internetbank og digitale valutaer, kan øge risikoen for hvidvaskning i Etiopiens finansielle sektor. Disse løsninger tilbyder høj grad af anonymitet og muliggør transnationale transaktioner, hvilket gør dem attraktive for kriminelle aktører. Ekspertter udtrykker bekymring for, at de kan blive en fremvoksende metode til hvidvaskning af penge.

6.11.2 Kryptovaluta

Gobena (2023) beskæftiger sig som den eneste artikel med anvendelse af kryptovaluta som metode til hvidvaskning. Herunder fremhæves bitcoin, hvor der argumenteres for, at denne udgør en stigende risiko for hvidvaskning, specielt i Etiopien, hvor markedet er i vækst. Kryptovalutaers anonymitet fremhæves som en nøgelfaktor.

6.11.3 Cyber Laundering

Filipkowski (2008) analyserer, hvordan digitale betalingssystemer og online finansielle tjenester kan misbruges til hvidvaskning af penge. Artiklen identificerer flere centrale metoder og konkluderer, at cyber laundering er særligt effektiv til at skjule illegale midlers oprindelse.

Artiklens centrale fund omfatter digitale bankservices, som vurderes særligt udsatte. Specielt områder, hvor der er asymmetri i regulering og compliance mellem jurisdiktioner, hvilket gør det lettere at skjule identitet. Derudover identificerer artiklen metoder, som angives værende særlig anvendelige til cyber laundering: digitale betalingskort, forudbetalte kort, online spil, online auktioner, mobilbetaling, digitale ædelmetaller og virtual money laundering.

Artiklen konkluderer, at fraværet af fysiske kontanter i cyber laundering gør det lettere at hvidvaske, da pengene allerede eksisterer i digital form. Den påpeger også, at kun få sager er blevet opdaget, hvilket enten kan skyldes utilstrækkelige efterforskningsværktøjer eller at fænomenet er undervurderet af myndighederne.

6.11.3.1 Virtual Money Laundering

Virtual laundering er en underkategori til cyber laundering, hvor der anvendes videospil til hvidvaskning af penge. Higgs & Flowerday (2024) undersøger hvordan virtual laundering kan klassificeres, og præsenterer en ny taksonomi, der opdeler virtual laundering i tre hovedkategorier baseret på oprindelsen af de ulovlige midler:

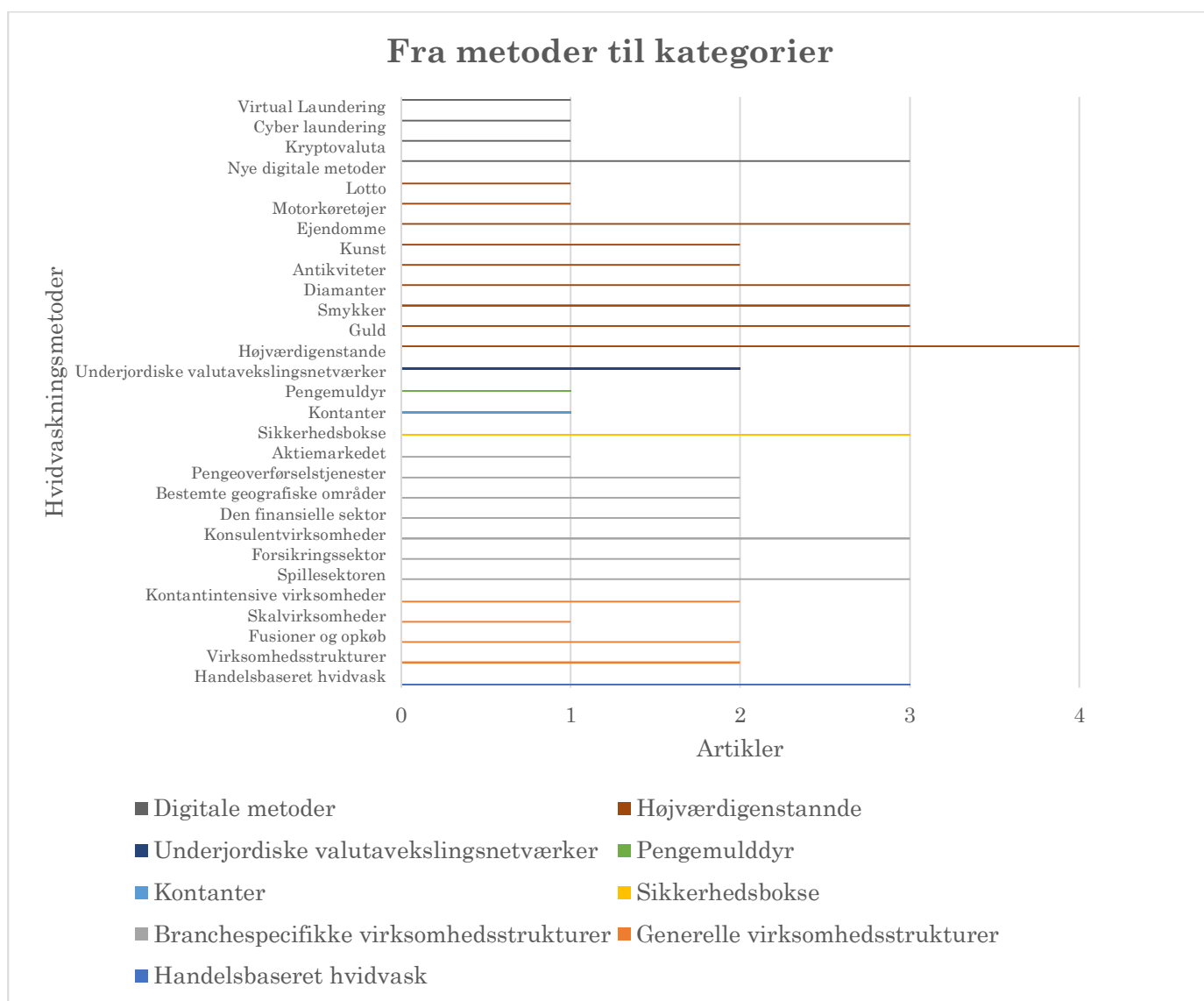
1. Exogenous Virtual Laundering: Her stammer de ulovlige midler fra den fysiske verden og introduceres i det virtuelle miljø gennem en mellempoces som konvertering af kontanter til digitale valutaer eller køb af virtuelle aktiver.

2. Endogenous Virtual Laundering: I denne kategori genereres de ulovlige midler direkte inden for det virtuelle miljø, eksempelvis gennem svindel, hacking eller salg af stjalne virtuelle aktiver. Midlerne forbliver i det virtuelle miljø og kræver ikke konvertering fra fysiske midler.
3. Hybrid Virtual Laundering: Denne metode kombinerer elementer fra både exogenous og endogenous kategorier. Her kan ulovlige midler flyde mellem den fysiske og virtuelle verden, eksempelvis ved at bruge virtuelle aktiver til at skjule oprindelsen af fysiske midler eller omvendt.

6.12 Opsummering og afslutning af analysen

Ud fra de 15 artikler er der identificeret 29 hvidvaskningsmetoder. Derudover har jeg i disse identificeret overordnede genre af disse metoder, som danner baggrund for udarbejdelse af ni kategorier. Disse ni kategorier belyser alle på forskellig vis, hvordan aktører udnytter specifikke strukturer og systemer til at hvidvaske illegale midler. Følgende figur 3 præsenterer hvidvaskningsmetoderne, men til forskel fra figur 2, så er metoderne her inddelt i deres respektive kategorier, som er gennemgået i analysen:

Figur 3.

6.13 Kort opsummering af kategorierne

Figur 3 illustrerer altså analysens resultater aka de ni kategorier med tilhørende hvidvaskningsmetoder. Følgende en kort opsummering af de ni kategorier. Antallet og beskrivelser af artikler udelades, hvor der i stedet henvises til figur 3 og de specifikke afsnit i kapitel 6, Analyse.

Kategorien handelsbaseret hvidvaskning behandler først og fremmest en kompleksitet omkring begrebsafklaring. Denne hvidvaskningsmetode henviser til processen, hvor illegale midler flyttes gennem handelsaktivitet og/eller -forretninger. Mere specifikt betyder dette, at der fremstilles legitim handel med varer eller services, mens der fuskes med fakturaerne eller informationerne deri.

Udnyttelse af generelle virksomhedsstrukturer dækker over, hvordan aktører udnytter virksomheders opbygning og muligheder til hvidvaskning på tværs af brancher. Der fremhæves skalvirksomheder, fusioner og opkøb samt kontantintensive forretningsmodeller. Modsat fokuserer kategorien udnyttelse af branchespecifikke virksomhedsstrukturer på brancher, hvor særlige karakteristika gør dem attraktive for hvidvaskning herunder fremhæves spillesektoren, forsikringsselskaber, konsulentvirksomheder og finanssektoren.

Sikkerhedsbokse fungerer som hvidvaskningsværktøj ved at tilbyde anonymitet og lave krav til regulering, mens kontanter spiller en central rolle i næsten alle kategorier på grund af deres manglende sporbarhed. Pengemuldyr nævnes som en metode, men er beskeden behandlet i analysen. Til gengæld har underjordiske valutavekslingsnetværk, som eksempelvis hawala-systemer, en naturlig styrke i deres anonymitet og uafhængighed af klassiske finansielle institutioner.

Højværdigenstande indtager ligeledes en fremtrædende rolle på grund af deres høje værdi og nemme omsættelighed. Endelig sætter digitale metoder fokus på moderne teknologier som nye digitale betalingsløsninger, kryptovaluta, cyber laundering og virtual laundering, der åbner nye veje for hvidvask i takt med den teknologiske udvikling.

De ni kategorier viser samlet set det brede spektrum af metoder, der anvendes til hvidvaskning, og hvordan disse spænder fra traditionelle teknikker som kontantbaserede metoder til digitale løsninger. For mere detaljerede beskrivelser henvises til figur 3 og kapitel 8.

7 Diskussion af analysens resultater

Følgende diskussion tager udgangspunkt i de ovenstående resultater. Først og fremmest adresserer dette kapitel, hvordan metoderne overlapper hinanden og i flere tilfælde kan kombineres. Efterfølgende diskuteres kategorien kontanter, om dette overhovedet kan siges at være en metode? Slutteligt afrundes dette med en diskussion af specialets begrænsninger.

7.1 Metoderne overlapper hinanden

I kortlægningen af hvidvaskningsmetoder og kategorier har jeg identificeret flere tilfælde af overlap mellem metoderne. Med overlap menes der, at metoderne enten kan anvendes sammen eller uundgåeligt er afhængige af hinanden. Et eksempel er handelsbaseret hvidvask, hvor handlede varer og serviceydelser er en nødvendig forudsætning for, at metoden kan finde sted. Selvom det ikke altid er påkrævet, kan andre metoder – som kontantintensive virksomheder – bidrage til at facilitere handelsbaseret hvidvask. Som beskrevet i afsnit 6.2.2 kan Aktør A's handelsbaserede hvidvask kobles til Aktør B's integration af 10.000 kr. i kontanter via en kontantintensiv virksomhed. Et yderligere eksempel på metoder, der hænger sammen, findes i kategorien højværdigenstande og anvendelsen af sikkerhedsbokse. Disse bokse anvendes til opbevaring af fysiske værdigenstande og kontanter. Disse sidstnævnte bliver hermed en forudsætning for, at sikkerhedsbokse har relevans for hvidvaskning.

Akartuna et al. (2024) angiver, at teoretisk set, så kan en hvidvaskningsproces involvere alle kombinationer af identificerede metoder. Ud fra deres review af 105 rapporter finder de at handelsbaseret hvidvask, pengeoverførselstjenester, nye betalingsmetoder og kontantintensive ydelser var særligt sammenkoblede. Specifikt hvordan uddybes ikke.

Kortlægningen af hvidvaskningsmetoder har ikke kun givet et overblik over de forskellige metoder, men også afsløret den iboende kompleksitet i at skelne disse metoder fra hinanden og afdække deres forhold. Flere af metoderne viser sig at være forbundne, enten i form af direkte afhængighed eller som let muligt led i en hvidvaskningsproces, hvor flere metoder anvendes i samspil. Dette peger på et behov for yderligere forskning i de dynamikker, der forbinder de enkelte metoder, og hvordan de reelt kommer til udtryk i praksis. En sådan undersøgelse kunne bidrage til at identificere mønstre og tendenser i deres samspil.

7.2 Kontanter som metode eller genstand for hvidvask?

Kontanter angives kun af én enkelt artikel at være en hvidvaskningsmetode, kontra andre artikler, hvor det behandles som en form for sekundær faktor eller en selvfølgelighed til hvidvaskning. Dette vækker undren, da kontanter generelt udgør et væsentligt fundament for hvidvaskning. En mulig forklaring kan være, at kontanter i størstedelen af litteraturen ikke opfattes som en specifik metode eller en operationalisering af hvidvask, men snarere som en underliggende forudsætning. Som nævnt i afsnit 2.9, Operationalisering af metodebegrebet, defineres hvidvaskningsmetoder som konkrete "how-to-handlinger". Derimod synes kontanter at høre til en anden kategori, nemlig "midler" og "værdier", da de snarere beskriver "hvad der behandles" (eller mere præcist "hvad der er genstand for hvidvaskning") end selve "hvordan det udføres. Dermed fungerer kontanter og andre midler ikke som en specifik metode, men som selve grundlaget og genstanden bag hvidvaskningen.

Hvorvidt noget bør betragtes som en genstand eller en metode til hvidvaskning, er relevant for flere af metoderne herunder eksempelvis kryptovaluta. Kryptovaluta kan fungere som en genstand for til hvidvaskning, men samtidig kan erhvervelsen af kryptovaluta også udgøre en metode til at gennemføre hvidvaskning i sig selv. Hvis kryptovaluta i litteraturen primært anskues som en genstand frem for en metode, kan dette muligvis forklare dens begrænsede repræsentation. Alternativt kan den lave repræsentation skyldes, at kryptovaluta relativt set er et nyere fænomen kontra traditionelle aktiver som guld og smykker.

7.3 Begrænsninger for denne undersøgelse

Dette systematiske litteraturstudie har stødt på flere begrænsninger og udfordringer, som kan have indflydelse på specialets resultater. Følgende afsnit vil imødekomme dette ved at give et transparent billede af potentielle svagheder, som kan danne grundlag for fremtidig forskning.

Specialets begrænsninger omfatter dels de allerede identificerede metodiske udfordringer omkring artiklernes heterogenitet (afsnit 5.4) og dels en skævhed i forskningsfeltet, der er domineret af casestudier frem for metaanalyser (afsnit 2.8). Dette påvirker specialets evne til at give et fuldt overblik over hvidvaskningsfeltet og identificere sammenhænge mellem forskellige metoder. Da dette allerede er adresseret, vil dette ikke kommenteres yderligere på.

Det begrænsede antal studier efterlader derudover forskningsfeltet underudviklet. Flere af de identificerede kategorier bliver kun adresseret af ét studie. Når så få studier beskæftiger sig med metoden, giver det anledning til at reflektere over, om denne metode er mere irrelevant,

eller dette er et tegn på det kritiske og mangelfulde forskningsfelt. Som for kategorien digitale metoder, hvor eksempelvis cyber laundering kun bliver adresseret af ét enkelt studie.

Samlet set så understreger dette speciales begrænsninger behovet for flere forskningsindsatser inden for hvidvaskningsområdet. Derudover bedre standardiseringer af definitioner. Standardiserede definitioner af fænomenet kunne være med til at afklare nogle af de tvetydigheder og udfordringer, der er knyttet til hvidvask og dets komponenter eksempelvis handelsbaseret hvidvask. På trods af begrænsningerne bidrager specialet dog med en vigtig kortlægning af hvidvaskningsmetoder samt perspektiver, der forhåbentligt kan danne grundlag for fremtidige studier og udviklingen af forebyggende indsatser i kampen mod hvidvaskningsaktiviteter.

8 Konklusion

Dette speciale har gennem et systematisk litteraturstudie kortlagt 29 hvidvaskningsmetoder baseret på et internationalt forskningsperspektiv, der inkluderer 15 centrale artikler. På baggrund af analysen er metoderne organiseret i ni overordnede kategorier: handelsbaseret hvidvaskning, generelle virksomhedsstrukturer, branchespecifikke virksomhedsstrukturer, sikkerhedsbokse, kontanter, pengemuldyr, underjordiske valutavekslingsnetværk, højværdigenstande og digitale metoder. Disse kategorier illustrerer, hvordan aktører udnytter forskellige strukturer og systemer til at hvidvaske illegale midler.

Specialet har desuden inddraget kriminologiske teoretiske perspektiver for at sætte hvidvaskning i en bredere kontekst. Den traditionelle tretrinsmodel for hvidvaskning er vurderet i forhold til dens relevans i en moderne kontekst, og koblinger til økonomisk og organiseret kriminalitet er belyst. Rational choice-teorien har været anvendt til at forklare aktørernes adfærd, mens et internationalt kriminalitetskontrolperspektiv har fremhævet betydningen af globale politikker i forebyggelsen af hvidvaskning.

En central udfordring, der er identificeret, er manglen på konsistente og gennemsigtige definitioner af hvidvaskningsmetoder i den eksisterende litteratur. Dette har gjort det vanskeligt at sammenligne og kategorisere metoder på tværs af studier. Specialet har derfor arbejdet med at tydeliggøre og systematisere de anvendte definitioner, men anerkender, at denne begrænsning påvirker troværdigheden og overførbareheden af resultaterne.

Samlet set bidrager specialet med en systematisk kortlægning og kategorisering af hvidvaskningsmetoder, som kan fungere som et fundament for fremtidig forskning og praksis. Ved at skabe et overblik over metoderne og deres anvendelse håber specialet at understøtte en mere effektiv indsats mod hvidvaskning - både i forskningsmæssig og praktisk sammenhæng.

9 Bibliografi

- Achim, M. V., & Borlea, S. N. (2020). Theoretical Approaches Regarding the Economic and Financial Crime. I M. V. Achim, & S. N. Borlea, *Economic and Financial Crime* (s. 1-7). Oradea: Springer.
- Akartuna, E. A., Johnson, S. D., & Thornton, A. (06 2024). Motivating a standardised approach to financial intelligence: a typological scoping review of money laundering methods and trends. *Journal of Experimental Criminology*.
- Al-Suwaidi, N. A., & Nobanee, H. (07 2021). Anti-money laundering and anti-terrorism financing: a survey of the existing literature and a future research agenda. *Journal of money laundering control*, s. 396-426.
- Andreas, P. (2011). Illicit Globalization: Myths, Misconceptions, and Historical Lessons. *Political Science Quarterly*, s. 403-425.
- Andreas, P., & Nadelmann, E. (2008). *Policing the Globe: Criminalization and Crime Control in International Relations*. Oxford University Press, Incorporated.
- Braithwaite, J. (1985). White Collar Crime. *Annual Review of Sociology*, s. 1-25.
- Buchanan, B. (04 2004). Money laundering—a global obstacle. *Research in International Business and Finance*, s. 115-127.
- Calderoni, F., Comunale, T., Campedelli, G. M., Marchesi, M., Manzi, D., & Frualdo, N. (03 2022). Organized crime groups: A systematic review of individual-level risk factors related to recruitment. *Campbell systematic review*.
- Cassella, S. D. (2018). Toward a new model of money laundering Is the “placement, layering, integration” model obsolete? *Journal of Money Laundering Control*, s. 494-497.
- Cornish, D. B., & Clarke, R. V. (2022). Crime as a Rational Choice. I F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox, *Criminological Theory: Past to Present* (s. 425-430). New York : Oxford University Press.
- Cressey, D. (1969). *Theft of the Nation The Structure and Operations of Organized Crime in America*. New York: Harper & Row.
- De Haan, W., & Vos, J. (02 2003). A crying shame: The over-rationalized conception of man in the rational choice perspective. *Theoretical criminology*, s. 29-54.

- Den Europæiske Union. (2023). *Hvad er hvidvask af penge?* Hentet fra Det Europæiske Råd, Rådet for Den Europæiske Union: <https://www.consilium.europa.eu/da/infographics/anti-money-laundering/>
- ECB. (02 2021). *The paradox of banknotes: understanding the demand for cash beyond transactional use.* Hentet fra European Central Bank - eurosystem: https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/articles/2021/html/ecb.ebart202102_03~58cc4e1b97.en.html
- Emmenegger, P., & Klemmensen, R. (2020). Kombination af kvalitative og kvantitative metoder. I K. M. Hansen, L. B. Andersen, & S. W. Hansen, *Metoder i Statskundskab* (s. 501-532). København: Hans Reitzels Forlag.
- Erhvervsministeriet. (27. 11 2020). *Bekendtgørelse af lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven).* Hentet fra retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1782>
- European Union Agency for Law Enforcement Cooperation. (2021). *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA).* Luxembourg: Europol.
- Farrington, D. P., & Jolliffe, D. (03-04 2017). Special issue on systematic reviews in criminology. *Aggression and Violent Behavior*, s. 1-3.
- FATF. (2012-2023). *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation.* Paris: FATF.
- FATF. (2024). *"Black and grey" lists* . Hentet fra Fatf-gafi: <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>
- FATF – Egmont Group. (2020). *Trade-Based Money Laundering: Trends and Developments.* Paris: FATF.
- Filipkowski, W. (01 2008). Cyber Laundering: An Analysis of Typology and Techniques. *International journal of criminal justice sciences*, s. 15-27.
- Forenede Nationer, Sikkerhedsrådet. (28. 09 2001). *Resolution 1373 (2001).* Hentet fra Folketinget: <https://www.ft.dk/samling/20161/beslutningsforslag/b56/bilag/1/1714267.pdf>
- Friedman, D., & Hechter, M. (10 1988). The Contribution of Rational Choice Theory to Macrosociological Research. *Sociological theory*, s. 201-218.

- Gilmour, N. (03 2016). Understanding the practices behind money laundering – A rational choice interpretation. *International journal of law, crime and justice*, s. 1-13.
- Gilmour, N. (2017). Blindingly obvious and frequently exploitable Money laundering through the purchasing of high-value portable commodities. *Journal of Money Laundering Control*, s. 105-115.
- Gilmour, N. (04 2023). Crime scripting the criminal activities of money laundering – holistically. *Journal of money laundering control*, s. 594-608.
- Gobena, M. A. (2023). Money laundering in Ethiopia: an analysis of typologies and techniques. *Journal of Money Laundering Control* , s. 696-708.
- Harfield, C. (2008). The organization of ‘organized crime policing’ and its international context. *Criminology & Criminal Justice*, s. 483–507.
- Higgs, J., & Flowerday, S. (10 2024). Towards definitive categories for online video game money laundering . *Journal of money laundering control*, s. 1051-1062.
- Hvidvasksekretariatet. (2023). *Den nationale risikovurdering af hvidvask*. Hvidvasksekretariatet, National enhed for Særlig Kriminalitet, NSK. København: Hvidvasksekretariatet 2022.
- Isolauri, E. A., & Ameer, I. (2023). Money laundering as a transnational business phenomenon: a systematic review and future agenda. *Critical perspectives on international business*, s. 426-468.
- Jakobi, A. P. (2015). Global networks against crime: Using the Financial Action Task Force as a model? *International Journal*, s. 391-407.
- Jakobsen, M. N. (2015). Bekæmpelse af særlig økonomisk kriminalitet – nogle karakteristika. *Juristen*, s. 89-97.
- Johannsen, C. G., & Pors, N. O. (2013). Syntetisering - meta-analyser og narrative synteser. I C. G. Johannsen, & N. O. Pors, *Evidens og systematiske reviews: En introduktionn* (s. 87-98). Frederiksberg C: Samfundslitteratur.
- Justitsministeriet. (8. 7 2022). *National strategi for forebyggelse og bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering 2022-2025*. Hentet fra Kampen mod hvidvask forstærkes og fokuseres med ny national strategi: <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/kampen-mod-hvidvask-forstaerkes-og-fokuseres-med-ny-national-strategi/>

- Justitsministeriet. (25. 04 2024). *Retsinformation*. Hentet fra Bekendtgørelse af straffeloven: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/434#P290>
- Kleemans, E. R. (2007). Organized crime, transit crime, and racketeering. *Crime and Justice*, s. 163-215.
- Kleemans, E. R. (15. 11 2012). Organized crime and the visible hand: A theoretical critique on the economic analysis of organized crime. *Criminology & Criminal Justice*, s. 615-629.
- Koch, T. Ø., Vesterlund, P., & Schat-Holm, S. (30. 05 2024). *TV2*. Hentet fra Han bliver kaldt 'Katten' og har en helt særlig opskrift til at slippe for fængsel: <https://nyheder.tv2.dk/2024-05-21-katten-var-umulig-at-putte-bag-tremmer-men-saa-begik-han-en-fejl>
- Levi, M., & Reuter, P. (01 2006). Money Laundering . *Crime and justice*, s. 289-375.
- Lynggaard, K. (2020). Dokumentanalyse. I S. Brinkmann, & L. Tanggaard, *Kvalitative metoder: En grundbog* (s. 185-203). Bosnia & Herzegovina: Hans Reitzels Forlag.
- Maltz, M. D. (07 1976). On Defining "Organized Crime". *Crime & Delinquency*, s. 265-385.
- Mølgaard, J. H. (30. 11 2023). *Kontanter rolle i et samfund med lavt brug af kontanter*. Hentet fra Danmarks Nationalbank: <https://www.nationalbanken.dk/da/viden-og-nyheder/publikationer-og-taler/analyse/2023/kontanter-rolle-i-et-samfund-med-lavt-brug-af-kontanter>
- Menz, M. (10 2019). Beyond placement, layering and integration – the perception of trade-based money laundering risk in UK financial services. *Journal of money laundering control*, s. 614-625.
- Miguel, A. M. (07 2013). Money laundering, new technologies, FATF and Spanish penal reform. *Journal of money laundering control*, s. 266-284.
- Naylor, R. (2003). Towards a general theory of profit-driven crimes. *The British Journal of Criminology*, s. 81-101.
- NSK. (2024). *Temarapport fra Hvidvasksekretariatet Hvidvask med kontanter*. National Enhed for Særlig Kriminalitet, Hvidvasksekretariatet.
- Page, M., McKenzie, J., Bossuyt, P., Boutron, I., Hoffmann, T., Mulrow, C., & al., e. (2020). *The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews*. Hentet fra PRISMA 2020 Checklist: <https://www.prisma-statement.org/prisma-2020-checklist>

- Reuter, P. (1984). *Disorganized Crime: The Economics of the Visible Hand*. London: The MIT Press.
- Reuter, P., & Truman, E. M. (2004). *Which Methods Are Used for Which Crimes*. Washington, DC: Institute for International Economics.
- Rian, M.-B., Ella, C., Matanky-Becker, R., & Cockbain, E. (2022). Behind the criminal economy: using UK tax fraud investigations to understand money laundering myths and models. *Crime, Law and Social Change*, s. 405-429.
- Ridley, N., & Gilmour, N. (2015). Everyday vulnerabilities – money laundering through cash intensive businesses. *Journal of Money Laundering Control*, s. 293-303.
- Schneider, S. (07 2004). Money laundering in Canada- a quantitative analysis of Royal Canadian Mounted Police cases. *Journal of financial crime*, s. 282-291.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, s. 63-75.
- Soudijn, M. R. (07 2016). Rethinking money laundering and drug trafficking: Some implications for investigators, policy makers and researchers. *Journal of money laundering control*, s. 298-310.
- Steinmetz, K. F., & Pratt, T. C. (07 2024). Artikel Revisiting the tautology problem in rational choice theory: What it is and how to move forward theoretically and empirically. *European journal of criminology*, s. 513-532.
- Stokholm, A. G., Langsted, L. B., & Plum, L. M. (15. 10 2022). *Lex – Danmarks Nationalleksikon*. Hentet fra hvidvask af penge: https://lex.dk/hvidvask_af_penge
- Sultan, N., & Mohamed, N. (06 2024). The money laundering typologies and the applicability of placement-layering-integration model in undocumented South Asian economies: a case of Pakistan. *Journal of money laundering control*, s. 741-762.
- Sutherland, E. H. (1983). *White Collar Crime: The Uncut Version*. New Haven.: Yale University Press.
- Sutherland, E. H. (2022). White Collar Crime. I F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox, *Criminological Theory: Past to Present* (s. 93-100). New York: OXFORD UNIVERSITY.
- Teichmann, Fabian, M., & Falker, M.-C. (01 2021). Money laundering via underground currency exchange networks. *Journal of financial regulation and compliance*, s. 1-14.

- Teichmann, F. M., & Falker, M.-C. (2020). Money Laundering through consulting companies . *Journal of Financial Regulation and Compliance*, s. 485-500.
- Teichmann, F. M., & Falker, M.-C. (12 2020). Money laundering through deposit boxes. *Journal of money laundering control*, s. 805-818.
- Teichmann, F., Johannes, M., & Falker, M.-C. (01 2024). Money laundering through raw diamonds . *Journal of money laundering control*, s. 1-4.
- Teichmann, F., Maximilian, J., & Falker, M.-C. (04 2023). Money laundering – the gold method . *Journal of money laundering control*, s. 509-522.
- Teichmann, J., & Maximilian, F. (2017). Twelve methods of money laundering. *Journal of Money Laundering Control*, s. 130-137.
- Teichmann, J., & Maximilian, F. (2020). Money laundering in the jewellery business. *Journal of Money Laundering Control*, s. 691-697.
- Udenrigsministeriet. (26. 08 1999). *Bekendtgørelse af europæisk konvention af 8. november 1990 om hvidvaskning, efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold.* Hentet fra Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/ltc/1999/60>
- United nations: Office on Drugs and Crime. (15. 11 2000). *United Nations*. Hentet fra UN Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols thereto: <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>
- Waaben, K. (2014). I K. Waaben, *Strafferettens specielle del, 6. Reviderede udgave*. (s. 107-108). København: Karnov Group.
- Waaben, K., & Langsted, L. B. (2014). I K. Waaben, & L. B. Langsted, *Strafferettens specielle del, reviderede udgave* (s. 107-108).
- Woodson, S. B. (07 2019). Money Laundering and Aspects. *International Journal of Tax Economics and Management*, s. 62-71.